Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН № 26 (8266). ● 7 февраль, 1984 йил ● СЕШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

ҒЎЗА СЕЛЕКЦИЯСИ — УРУҒЧИЛИГИ ИШИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республикада кейинги йилларда пахта селекцияси ва уруғчилигида ижобий натижаларга эришилганлигини қайд этадилар. Толасининг сифати жиҳатидан тўқимачилик саноатининг талабларига мос келадиган янги навлар районлаштирилди ва жорий этилди. Илмий-тадқиқотлар ва уруғчилик ишларини ўтказиш учун зарур база яратилди. Бу нарса бошқа чоралар билан бирга пахтачиликни янада ривожлантиришга, пахта етиштиришни кўпайтириш ва сифатини яхшилашга ёрдам бермоқда.

Шу билан бирга республикада пахта селекцияси ва уруғчилиги ишларининг аҳволи ишлаб чиқариш ва тўқимачилик саноатининг ўсиб бораётган талабларига ҳали мос эмас. Толасининг сифати яхши, биологик ва қимматли хўжалик аломатлари комплексига эга бўлган интенсив типдаги сермаҳсул пахта навларини яратиш борасидаги ишлар суст олиб борилмоқда.

Кўпчилик илмий-тадқиқот муассасалари тарқоқ ҳолда ишламоқда, улар янги навлар яратиш борасида комплекс тадқиқотлар ўтказмаяпти, пахта селекциячиларининг турли типдаги толалар устида олиб бораётган ишлари тегишли тарзда мувофиқлаштирилмаяпти, селекция марказидан методик қўлланма юборилмаяпти. Навларни кўпайтириш ва районлаштиришда давлат белгилаган тартибнинг қўпол равишда бузилишига, толасининг сифати паст ҳамда етказиб ишлаб чиқилмаган ва тўла-тўкис синаб кўрилмаган навларни экишга тавсия этилишига йўл қўйилмоқда. Текшириб кўрилмаган навларни колхоз ва совхозларда ўзбошимчалик билан экиш фактлари ҳам борки, булар навлар кўпайиб кетишига сабаб бўлиб, хўжаликларга катта иқтисодий зарар етказмоқда.

Пахта селекцияси маркази, илмий муассасалар янги ва районлаштирилган навларни кўпайтириш устидан тегишли авторлик назоратини таъминламаяптилар, хўжаликларни сорт агротехникасининг хусусиятлари билан таништирмаяптилар, сортнинг тозаланиш сифати устидан назорат ўрнатмаяптилар, улар сортни яхшилаш, сортни ўз вақтида янгилаш ва сорт алмаштириш борасида зарур ишларни ўтказмаяптилар, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва унинг жойлардаги органлари эса ана шу масалаларда зарур принципиаллик кўрсатмаяпти.

Элита-уруғчилик ишини тўғри ташкил этиш — юқори сифатли уруғлик олишнинг замини ҳисобланади. Аммо Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва унинг республика пахта уруғчилик станцияси шу жуда муҳим соҳа билан ҳали дуруст шуғулланмаяпти, барча уруғчилик тадбирлари ўз вақтида сифатли ўтказилиши учун хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассисларига нисбатан тегишинча талабчанлик қилмаяпти. Элита хўжаликларининг моддий-техника базаси заиф бўлиб қолмоқда, улар учун бир қанча колхоз ва совхозларда нормал иш шароитлари яратилмаган, элита хўжаликлари асоссиз равишда бир жойдан иккинчи жойга кўчирилишига йўл қўйилмоқда ва бу нарса малакали кадрлардан маҳрум бўлишга ва уруғчилик самарадорлиги пасайишига олиб келмоқда.

Истиқболли навларни далада синаб кўрадиган база хўжаликларининг роли ҳамон паст. Уларнинг кўплари мазкур пахтачилик райони учун типик бўлмаган экологик зоналарда жойлаштирилганлигидан текшириб кўрилаётган навларга нообъектив баҳо бериш ҳоллари ҳам учрамоқда.

Репродукцион уруғлик пахта етиштиришни ихтисослаш ва концентрациялашнинг йўқлиги жиддий камчиликлардан биридир. Кўпгина уруғчилик хўжаликларида бир нечта нав экилмоқда ва бу нарса навларнинг аралаш-қуралаш бўлиб кетиб, уруғликнинг нав сифати ва экиш сифати пасайиб кетишига сабаб бўлмоқда.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, область агросаноат бирлашмалари янги навларни районлаштиришда зарур матонат ва қатъият кўрсатмаяптилар, белгиланган тартибга қатъий риоя этмаяптилар. Кейинги уч йил ичида республикада 11 нав районлаштирилди. Шундан тўққизтасининг толаси бир хил типда бўлиб, маҳсулдорлиги ва тезпишарлиги жиҳатидан фарқ қилмайди.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги ва унинг жойлардаги органлари уруғлик материал сифатли тайёрланишини таъминлай олмаяпти, уруғликларни реализация қилишда навларни жойлаштиришга доир режалар бузилишига йўл қўймоқда. Уруғлик пахта лабораторияларига нормал иш шароитлари яратилмаган. Қора чигит тайёрловчи цехлар сусткашлик билан қурилмоқда.

Кўпгина пахта заводларида уруғлик пахтани тайёрлаш, комплектлаш, уруғликни тайёрлаш технологияси, уни сақлаш ва реализация қилиш қоидалари бузилмоқда. Уруғлик пахтани техник пахтага ўтказиш ҳоллари ҳам оз эмас.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими, илмий-тадқиқот ва конструкторлик ташкилотлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги ва бошқа манфаатдор министрликлар ва идоралар илмий-тадқиқот, селекция муассасаларини, уруғчилик хўжаликлари ва пахта заводини ихчам техника, қишлоқ хўжалик машиналари, лаборатория асбоб-ускуналари ва энг янги приборлар билан таъминлаш борасида тегишли чораларни кўрганлари йўқ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети пахта селекция-уруғчилик ишида вужудга келган аҳволдан жиддий ташвишланаётганликларини изҳор этиб, бу аҳвол партия ва совет органлари томонидан етарлича назорат қилинмаганлиги натижасида рўй берди, деб ҳисоблайдилар.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари уруғчилик ишини ташкил этишда тегишли ёрдам бермаяптилар, бу ишда қоидалар қўпол суратда бузилиши, мутахассислар ва қишлоқ хўжалик органларини назар-писанд этмаслик фактларга бепарволик билан қаралмоқда. Хўжаликлар вз районларда асоссиз равишда кўп нав экилишига йўл қўйилмоқда, пахта навларини экишда йўл қўйиб бўлмайдиган даражада ўзбошимчалик қилинмоқда.

Область ва район партия комитетлари шу муҳим соҳада назоратни заифлаштирганлар, хўжаликлар ва қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари уруғчилик ва пахта навларини экишда давлат белгилаган тартиб сўзсиз бажарилиши учун тегишли талабчанлик қилмаяптилар.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Пахта тозалаш саноати министрлигининг, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими, пахтачилик селекция маркази, Г. С. Зайцев номидаги Бутуниттифоқ пахта селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институтининг «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик экинлари навини синаш давлат комиссияси инспектурасининг республикада пахта селекцияси ва уруғчилигини ташкил этиш борасидаги ишлари етарли эмас, бу ишлар пахтачиликнинг муқаррар ривожланиши талабларига мос келмайди, деб топилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республиканинг илмий-тадқиқот муассасалари, қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш ташкилотларидан, партия ва совет органларидан шу камчиликларни дарҳол тугатишни, бўлиқ уруғлик чигит етиштириш юзасидан белгиланган тартиб ва барча талаблар сўзсиз бажарилишини талаб қилдилар.

Кўп навлиликка қатъиян барҳам бериш, битта хўжаликда бир-иккитадан ортиқ навни экишга йўл қўймаслик зарурлиги таъкидланди. Яқин йилларда хўжаликларни уруғлик пахта етиштирадиган қилиб концентрациялаш ва ихтисослаш ишлари ниҳоясига етказилиши керак.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги республика территориясидаги пахта уруғчилигига доир жамики ишларни мувофиқлаштириб туриши ва жойларда шу ишнинг аҳволи учун тамомила жавобгар бўлиши белгилаб қўйилди. Министрликнинг уруғчилик барча талабларига риоя этиш борасидаги кўрсатмалари селекция-уруғчилик иши билан шуғулланувчи барча министрликлар, идоралар, илмий муассасалар учун мажбурийдир.

(Давоми иккинчи бетда).

БУТУНИТТИФОҚ КАСАБА СОЮЗЛАРИ МАРКАЗИЙ СОВЕТИНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИ КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ БАРЧА АЪЗОЛАРИГА — ИШЧИЛАР, КОЛХОЗЧИЛАР, ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАР, ХИЗМАТЧИЛАРГА, ФАН ВА МАДАНИЯТ ХОДИМЛАРИГА

МУРОЖААТИ

Азиз ўртоқлар!

1984 йил 4 март куни СССР Олий Советига сайлов ўтказилади. Совет халқи сайловга юксак сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати вазиятида, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси теварагида маҳкам жипслашиб ҳозирлик кўрмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи барча сайловчиларига, гражданларига Мурожаатини СССР касаба союзлари баланд руҳ билан кутиб олдилар. Унда ўтган беш йил мобайнида мамлакат ривожининг якунлари чуқур таҳлил қилинган, партиянинг бундан буён ҳам коммунистик бунёдкорлик ва тинчлик йўлидан муттасил олға бораверишга азму қарори изҳор этилган. КПСС Марказий Комитетининг Мурожаати — коммунистлар билан партиясизлар блокининг сайловолди платформасини белгиловчи муҳим сиёсий ҳужжатдир.

КПССнинг ҳозирги босқичдаги илмий асосланган йўлини КПСС XXVI съезди ишлаб чиқди, бу йўл КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь, 1983 йил июнь ва декабрь Пленумларида янада ижодий ривожлантирилди. Пленумларнинг қарорларида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Ю. В. Андроповнинг нутқларида ривожланган социалистик жамиятни планли равишда ҳар томонлама такомиллаштириш истиқболлари, ишлаб чиқарувчи кучларни ва ижтимоий муносабатларни янада ривожлантиришнинг асосий йўналишлари аниқ белгиланди.

Коммунистик партия билан совет давлати ленинча ташқи сиёсатни қатъият ва изчиллик билан амалга оширмоқдалар, совет кишилари турмуши ва меҳнатининг тинч шароитларини таъминлаш учун ҳозирги замоннинг бош вазифасини ҳал этиш — тинчликни қаттиқ туриб ҳимоя қилиш, ядровий фалокатнинг олдини олиш учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

133 миллиондан кўпроқ кишини бирлаштириб турган СССР касаба союзлари Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсатини, КПСС Марказий Комитетининг, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов бошчилигидаги Марказий Комитет Сиёсий бюросининг самарали фаолиятини астойдил маъқуллаб, тўла-тўкис қўллаб-қувватлайдилар.

Азиз ўртоқлар! Коммунистик партия ўзининг бутун фаолиятида меҳнаткашларнинг кучайиб бораётган социал активлигига таянади, совет жамиятининг сиёсий системасини доимо такомиллаштиради, социалистик демократияни изчиллик билан ривожлантиради. Халқ депутатлари советларининг фаолиятида, меҳнаткашларни давлатни бошқаришга жалб этишнинг хилма-хил формаларида тузумимизнинг чинакам халқ ҳокимияти ифодаланмоқда.

Совет касаба союзлари социал-иқтисодий ва сиёсий вазифаларни амалга оширишда, оммани коммунистик руҳда тарбиялашда партиянинг ишончли ёрдамчиси бўлиб майдонга чиқмоқдалар. Социалистик мусобақада 111 миллиондан ортиқ киши, улардан кўплари эса меҳнатга коммунистик муносабат ҳаракатида қатнашмоқда. Меҳнаткашлар касаба союзлари сафларида бошқариш илмини ўрганмоқдалар, актив жамоат ҳаётида қатнашмоқдалар. Кўпгина меҳнатчилар доимий ишлаб чиқариш кенгашларида, ўн миллионлаб кишилар корхона, муассаса ва ташкилотларнинг касаба союз комитетлари турли комиссияларида ишлаб, меҳнаткашларнинг меҳнати, турмуши ва дам олиши шароитларини яхшилаш ва муҳофаза қилиш, социал страхование, савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг фаолиятини контрол қилиш масалалари билан шуғулланмоқдалар.

Меҳнат коллективлари тўғрисидаги қонун омманинг ташаббуси, ижоди ва ҳаваскорлик фаолиятини ривожлантириш учун янада катта имкониятлар очди. Касаба союз ташкилотлари қонун бериб қўйган ваколатлардан фойдаланиб, иқтисодий ва социал планлаштиришда, кадрларни танлаш, тайёрлаш ва тарбиялашда, меҳнаткашлар турмушининг бошқа муҳим масалаларини ҳал этишда тобора кенг миқёсда қатнашмоқдалар.

Азиз ўртоқлар! Совет кишиларининг бутун фикри-зикри ва ишлари севикли Ватанимиз янада бадавлат бўлишига, унинг иқтисодий ва мудофаа қудрати йил сайин мустаҳкамланишига қаратилган. СССР Олий Советига ўтказилган аввалги сайловдан буён мамлакатимиз коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида сезиларли равишда олға силжиди, унинг ишлаб чиқариш, фан-техника имкониятлари ва маънавий потенциали ўсиб мустаҳкамланди.

Партия билан давлатнинг экономикани ривожлантириш соҳасидаги куч-ғайратлари пировард натижада совет кишиларининг фаровонлигини ошириш вазифасига бўйсундирилган. Халқнинг турмуш даражасини ошириш — планларимизнинг энг асосий социал-сиёсий мақсадидир, деб таъкидлайди КПСС Марказий Комитети. Ўтган беш йил мобайнида ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 14 процент, колхозчиларнинг меҳнат ҳақи эса 26 процент кўпайди, меҳнат шароитлари муттасил яхшиланмоқда. Корхоналарнинг коллектив шартномалари юзасидангина шу мақсадлар учун 11 миллиард сўмдан ортиқ пул сарфланди. Болалари бўлган оилаларга давлатнинг ёрдами анча кўпайтирилди, уруш ва меҳнат ветеранлари, пенсионерлар тўғрисида доимо ғамхўрлик қилинмоқда. Ҳар йили миллион-миллион кишилар янги уйларга кўчиб чиқмоқдалар. Ижтимоий истеъмол фондлари 1983 йилда 134,5 миллиард сўмга етди. Бунинг маъноси шуки, тўрт кишилик оилага бериладиган тўлов ва имтиёзлар ишчи ва хизматчининг йиллик иш ҳақига тахминан тенг миқдордаги пулни ташкил этди. СССРда маориф бепул, медицина ёрдами бепул, квартира ҳақи дунёда энг камдир.

Совет кишилари жўшқин маънавий ҳаёт кечирмоқдалар. Кўпдан-кўп театрлар, музейлар, концерт заллари, маданият саройлари ва клублар, кутубхоналар, кино-театрлар уларнинг ихтиёрига бериб қўйилган. Меҳнаткашларнинг дам олиши ва сиҳат-саломатлигини муҳофаза этиш учун кўп иш қилинмоқда. Касаба союзлари қарамоғидаги шифохоналар, туристик базалар ва корхоналарнинг истироҳат базаларигина ҳар йили 70 миллиондан ортиқ ишчи, колхозчи, хизматчи ва уларнинг оила аъзоларини қабул қилмоқда. Касаба союзларининг физкультура-спорт коллективларида 48 миллион киши шуғулланмоқда.

Болаларни тарбиялашга ва уларнинг соғлиғини мустаҳкамлашга ғоят катта эътибор берилмоқда. Мактаблар ва мактабгача тарбия муассасалари тармоғи ривожланмоқда, кўпгина шаҳар ва қишлоқларда болалар боғчаси ва яслилари билан тўла-тўкис таъминлашга эришилди. Кейинги беш йилнинг ўзида пионер лагерларида 70 миллиондан кўпроқ мактаб ўқувчиси дам олди. Лагерга берилаётган ҳар икки йўлланманинг бири бепул берилмоқда. Касаба союзларининг аъзолари катта социал-сиёсий аҳамиятга молик ҳужжат — КПСС Марказий Комитетининг «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари» лойиҳасининг умумхалқ муҳокамасида зўр манфаатдорлик билан қатнашмоқдалар.

Азиз ўртоқлар! СССР Олий Советига сайлов ўн биринчи беш йиллик топшириқларини бажариш учун курашнинг муҳим босқичида ўтказилмоқда. Коммунистик партиянинг собитқадам ташкилотчилик фаолияти натижасида, социалистик хўжалик юритишни такомиллаштиришга, интизомни мустаҳкамлашга оид бир қанча тадбирлар амалга оширилганлиги туфайли 1983 йилда иқтисодий ривожланиш суръатлари ўсди, сифат кўрсаткичлари яхшиланди, саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулоти ишлаб чиқариш кўпайди.

КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил декабрь Пленумида таъкидланганидек, бошланган суръатни, ялпи ижобий ишчанлик кайфиятини бўшаштирмаслик, ижобий жараёнларни активроқ ривожлантириш, меҳнат коллективларини шу йилги ва умуман ўн биринчи беш йиллик план топшириқларини тўла ва ошириб бажаришга сафарбар этиш ҳозирги энг муҳим вазифадир. Экономика самарадорлигини оширишни таъминлаш, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга асосий эътибор бериш, материал, меҳнат ва молия ресурсларидан яхшироқ фойдаланиш зарур.

ВЦСПС барча касаба союз аъзолари, ҳамма меҳнаткашларга мурожаат этиб, барча корхоналар ва тармоқларнинг узлуксиз, бир маромда ишлашини таъминлаш учун қўшимча резервларни сабот билан қидириб топишга, беш йилликнинг дастлабки йилларида бир қанча соҳаларда йўл қўйилган қолоқликни тугатишга чақиради.

Москва, Ленинград, Украина, Қозоғистон, Грузия, бир қанча шаҳарлар ва республикалар илғор коллективларининг меҳнат унумдорлигини пландан ташқари бир процент ошириш, маҳсулот таннархини қўшимча равишда 0,5 процент камайтириш юзасидан бошлаган ташаббусини ҳамма жойда оммалаштириш — биринчи даражали аҳамиятга молик ишдир. Пландан ташқари тежаб қолинган хом ашё, материаллар, ёқилғи-энергетика ресурслари ҳисобига йилига камида икки кун ишлаб бериш мажбуриятини олган коллективларнинг ташаббуси ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга сазовордир.

(Давоми 2-бетда).

ЖАВОБИМИЗ — ЗАРБДОР МЕҲНАТ

ВАТАНПАРВАРЛИК БУРЧИМИЗ

Катта сиёсий воқеа — СССР Олий Советига сайловлар яқинлашиб келяпти. Бирлашмамиз коллективи сайловни меҳнатда янги-янги муваффақиятлар билан кутиб олиш, 1984 йил, умуман ўн биринчи беш йиллик план топшириқларини ошириб бажариш юзасидан зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Куни кеча Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика минерал ўғит ишлаб чиқарувчи корхоналари қатори бирлашмамиз ишчи-хизматчиларининг Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 60 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини маъқуллади. Коллективимиз йиллик планга қўшимча равишда 25 минг тонна минерал ўғит ишлаб чиқаришга аҳд қилган.

КПСС Марказий Комитетининг мамлакатимиз сайловчиларига, гражданларига Мурожаатида ҳозирги пайтда, халқаро вазият жуда кескинлашган шароитда давлат планларини бекаму-кўст бажариш ҳар бир совет кишисининг, ҳар бир меҳнат коллективининг вазифасигина эмас, ватанпарварлик бурчи ҳамдир деб таъкидланади. Бирлашмамиз коллективи ҳам ўз ватанпарварлик бурчини тўла ҳис қилган ҳолда зарбдорларча меҳнат қилаётир. Ишчи-хизматчиларимиз ўртасида СССР Олий Советига сайловларни биринчи квартал шахсий планини бажариш билан кутиб олиш учун социалистик мусобақа авж оляпти. Биз мамлакатимиз иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш, халқ фаравонлигини оширишга ўз ҳиссамизни қўшиш учун янада самарали меҳнат қиламиз.

И. ЗИМИН,
Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг слесари, коммунистик меҳнат зарбдори.

АМАЛИЙ ИШ БИЛАН

Районимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг барча сайловчиларига, гражданларига Мурожаати»ни зўр сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги билан кутиб олдилар. Мурожаат эришилган натижаларни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга, бу йилги ва ўн биринчи беш йиллик планларини тўла ва ошириб бажариш учун умумхалқ мусобақасини янада авж олдиришга чақиради. Ҳозирги пайтда халқаро вазият жуда кескинлашган шароитда давлат планларини бекаму-кўст бажариш — ҳар бир совет кишисининг, ҳар бир меҳнат коллективининг вазифасигина эмас, ватанпарварлик бурчи ҳамдир.

Ўтган йили районимиз аҳли 65 минг тоннадан мўлроқ, яъни планда кўрсатилганидан 3,5 минг тонна кўп «оқ олтин» етиштирдилар. Район ижроия комитетининг аъзоси, «Ленинизм» колхози пахтачилик бригадаси бошлиғи Гулойхон Тулепбекова, «Оққўрғон» совхози механизациялашган звеноси бошлиғи Михаил Ковешников, шунингдек Вотинцев номли колхоздан Турди Шоназарова, «Озод» колхозидан Роҳила Турсунқулова раҳбарлик қилган бригада аъзолари ҳар гектар ердан 40—51 центнердан пахта ҳосили олдилар. Бу коллективлар шу кунларда қишки тадбирларни муваффақиятли бажариш билан бирга, оширилган социалистик мажбуриятлар ҳам қабул қилмоқдалар. Улар ўн биринчи беш йилликнинг тўртинчи йилида яна ҳам баракали хирмон яратишга сўз бердилар.

А. МАДИЕВ,
халқ депутатлари Оққўрғон район Совети ижроия комитетининг секретари.

КАТТА ЮТУҚЛАР

КПСС Марказий Комитетининг барча сайловчиларга ва гражданларга Мурожаатини колхозчиларимиз зўр қизиқиш билан ўқиб-ўрганиб, уни улуғ ишларга даъват этувчи ҳужжат сифатида қабул қилдилар.

Колхозимиз чорвадорлари ўтган йили катта ютуқларни қўлга киритдилар. Беш йилликнинг учинчи йилида давлатга гўшт сотиш аввалги йилдагига нисбатан 9 процент, сут сотиш 5 процент ва тухум сотиш 12 процент ўсди. Назира Шодмонова, Гулчеҳра Эшқулова, Улбўсин Турдибоева сингари ҳамкасбларим ўз боқимларидаги сигирлар маҳсулдорлигини 4000 килограммга етказдилар.

Биз 1984 йил 4 март куни номзодлар учун овоз берар эканмиз, Мурожаатда таъкидланганидек, бу билан ҳар бир меҳнатчининг, ҳар бир оиланинг турмуш даражасини янада ошириш учун овоз беражагимизни яхши тушунамиз. Шунинг учун ҳам бу тантанали кунни меҳнатда янада юксак кўрсаткичлар билан кутиб оламиз.

Г. ИСМОИЛОВА,
Бекобод районидаги «Победа» колхозининг сут соғувчиси.

ОБЛАСТИМИЗ ДЕҲҚОНЛАРИНИНГ БУ ЙИЛГИ МАЖБУРИЯТЛАРИ

ПОЙТАХТ область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари 1984 хўжалик йилида амалга оширилиши лозим бўлган муҳим вазифаларни режалаштиришда, янги социалистик мажбуриятларнинг шартларини ишлаб чиқишда КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил декабрь Пленуми қарорлари, СССР Олий Советининг IX сессияси материалларини асос қилиб олмоқдалар. Ўн биринчи беш йилликнинг тўртинчи йили ва умуман беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари ошириб бажариш имконини берадиган барча резерв ва имкониятлар ҳисобга олинмоқда.

Ҳар доим бўлганидек, бу йил ҳам илғор пахтачилик бригадалари ҳозирги кунданоқ 50—60 центнерчилик ҳаракатини авж олдириш ташаббуси билан чиқмоқдалар. Бу ватанпарварлик ҳаракати ҳамма ерда кенг қулоч ёймоқда.

Бу йил областимиз пахтакорлари давлатга 435 минг тонна пахта сотиш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилдилар. Ана шу пахтанинг камида 70 процентн биринчи нав хомашё бўлади. Етиштирилган жами ҳосилнинг асосий қисми ҳар йилгидек, бу йил ҳам машиналарда йиғиб-териб олинади.

Маълумки, Тошкент области Совет Иттифоқида каноп етиштирадиган ягона областдир. Лубкорлар бу шарафли вазифани ҳар йили муваффақиятли бажариб келмоқдалар. 1984 йилда жами 323 минг тонна каноп пояси етиштирилади.

Сабзавоткорларимиз 1984 йил ҳосили учун ўтган йилнинг кузиданоқ пухта замин яратишга киришганлар. Бу йил улар 540 минг тонна сархил сабзавот етиштиришга аҳд қилганлар. Шунингдек, 80 минг тонна картошка, 48 минг тонна полиз маҳсулотлари, 168 минг тонна мева ва узум тайёрланади.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 60 йиллиги нишонланадиган юбилей йилида область пиллакорлари ҳам 2180 тонна «кумуш тола» етиштириш юзасидан юксак социалистик мажбурият қабул қилдилар.

435 МИНГ ТОННА

540 МИНГ ТОННА

323 МИНГ ТОННА

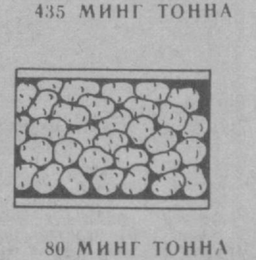

80 МИНГ ТОННА

168 МИНГ ТОННА

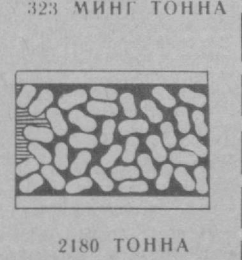

2180 ТОННА

МАКТАБ АГИТПУНКТИДА

Мактаб директорининг ўринбосари Шукур Усмонов машғулотлар тугагач тўғри 89/89 сайлов участкасига қарашли 36-агитпунктга йўл олди. Дид билан териб қўйилган сиёсий адабиётлар, республика пойтахт ҳамда С. Раҳимов райони меҳнаткашлари эришган ютуқлар акс эттирилган фотосуратлар ва диаграммаларни кўздан кечирар экан, хонага бирин-кетин Мамлакат Асатиллаева, Сапура Содиқова, Саида Мавлонова, Лола Нишонова каби агитаторлар кириб келишди. Улар навбати билан «Янги турмуш», «Коминтерн» маҳаллаларида истиқомат қилувчи сайловчилар билан ўтказган суҳбатлари ҳақида ҳисобот бера бошладилар.

Дарҳақиқат, шу кеча-кундузда Тошкент шаҳридаги С. М. Будённий номли 111-ўрта мактабда ташкил қилинган агитпунктда сайловолди тайёргарлик ишлари қизғин тус олиб кетган. Бу жиҳатдан агитпунктнинг зарур жиҳозлар билан тўлиқ таъминланганлиги эътиборга лойиқ. Айниқса, ёш сайловчилар бурчаги очилганлиги яхши бўлди.

— Бу ишларни олиб боришда турли касб эгаларидан иборат 47 нафар агитаторларимизнинг хизмати катта бўлаётир, — дейди агитаторлар группаси раҳбари Ғофир Қорабоев. — Улар ишдан бўш вақтларида қатъий иш плани асосида хонадонларда бўлиб суҳбатлар, учрашувлар ўтказмоқдалар, сайловчиларни рўйхатга олишда ҳам қатнашмоқдалар.

А. ТОЛИПОВ.

ЯХШИ ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН

Паркент районидаги 58/154 сайлов участкасида пропаганда ва агитация ишларини кучайтиришга жиддий эътибор беріляпти. Агитпункт зарур инвентарлар, сайловга оид адабиётлар, кўргазмали қуроллар билан таъминланди.

— Агитпунктда 32 нафар агитатор иш олиб бормоқда, — дейди сайлов участкаси нинг раиси Мирсобит Ҳомидов. — Сайловчилар истаган пайтда бу ерга келиб, ҳохлаган саволларига жавоблар олишлари мумкин.

Ҳақиқатан 58/154 сайлов участкасида иш яхши ташкил этилган. Бунда айниқса Нуриддин Мирзараимов, Ойқиз Муҳамедова, Миракмал Мирфайзиев, Мавлуда Ортиқова каби агитаторларнинг ҳиссаси катта.

М. МИРКАМОЛОВ.

Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Советининг Совет Иттифоқи касаба союзларининг барча аъзоларига — ишчилар, колхозчилар, инженер-техник ходимлар, хизматчиларга, фан ва маданият ходимларига МУРОЖААТИ

(Боши 1-бетда).

Ҳозир касаба союзлари бутун совет халқи билан биргаликда ҳал этаётган актуал вазифалар — фойдани кўпайтиришдан, меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасини жорий қилишдан, социалистик мусобақани такомиллаштиришдан, шартномавий мажбуриятларга қаттиқ риоя этишдан, давлат, план ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашдан, ишлаб чиқаришда намунали тартиб ва уюшқоқликни йўлга қўйишдан иборат. Асбоб-ускуналарнинг иш сменалилиги коэффициентини ошириш ҳаракатини кенг авж олдириш, маҳсулотга бўладиган меҳнат сарфини лойиҳа даражасига тезроқ етказиш муҳимдир. СССРнинг Озиқ-овқат программасини амалга оширишга, қишлоқ хўжалигини, бутун агросаноат комплексини янада ривожлантиришга доимий эътибор берилиши керак. Касаба союз ташкилотлари халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва турларини кўпайтиришга, уларнинг сифатини оширишга, савдо-сотиқ, маиший хизмат ва медицина муассасалари ишини яхшилашга янада актив таъсир ўтказишлари лозим. Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш масалалари касаба союзларининг фаолиятида тобора катта аҳамият касб этмоқда.

Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Совети мамлакатнинг барча меҳнаткашларини СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1984 йилги давлат планини тўла ва ошириб бажариш учун курашдаги ўз куч-ғайратларини кўпайтиришга чақиради. Халқаро вазият кескин чигаллашган шароитда план топшириқларини бекаму-кўст бажариш, ҳалол, юксак унумли меҳнат қилиш — ҳар бир меҳнат коллективининг, ҳар бир совет кишисининг вазифасигина эмас, ватанпарварлик бурчи ҳамдир.

Азиз ўртоқлар! Совет кишилари тинчликнинг қадрини яхши биладилар ва партия Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси қуролланиш пойгасини жиловлаш, ядро уруши хавфининг олдини олиш йўлида сарфлаётган баҳодирона куч-ғайратларини сидқидилдан маъқуллайдилар. Ўртоқ Ю. В. Андроповнинг 1983 йил 28 сентябрдаги ва 24 ноябрдаги Баёнотларини, унинг «Правда» газетаси саволларига 1984 йил 25 январда қайтарган жавобларини мамлакат касаба союзлари, барча меҳнаткашлари қизғин маъқуллаб кутиб олдилар. Бу ҳужжатларда совет халқининг ҳозирги ва келгуси авлодлар учун тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлашга қатъий хоҳиш иродаси изҳор қилинган. Давлатимиз социал тараққиёт таянчи бўлиб, халқларнинг тинчлик ва ҳамкорликка бўлган ялпи интилишини ифодалаб, ғоят юксак халқаро обрў-эътибор қозонди. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг меҳнаткашлари, ер юзидаги барча софдил кишилар, инсоннинг энг асосий ҳуқуқи — яшаш ҳуқуқини ҳимоя қилаётган барча кучлар биз билан биргадирлар.

СССР касаба союзлари ҳозирги АҚШ маъмуриятининг агрессив, милитаристик сиёсатини ғазаб билан қоралайдилар, тинчлик учун, империализмга қарши, турли социал тузумдаги давлатлар ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш учун курашда барча мамлакатларнинг меҳнаткашлари билан ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашга интилмоқдалар.

Азиз ўртоқлар! Коммунистлар билан партиясизлар СССР Олий Советига ўтказиладиган сайловни партия билан халқнинг чамбарчас алоқаси тимсоли бўлмиш метиндек бирликда кутиб олмоқдалар. Халқ кўп миллатли мамлакатимизнинг энг яхши ўғил ва қизларини, ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар, халқ зиёлиларининг энг муносиб намояндаларини СССР Олий Совети депутатлигига номзодлар қилиб кўрсатди. Коммунистик партия билан Совет давлатининг раҳбарлари якдиллик билан депутатликка биринчи номзодлар деб тилга олинди.

Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Совети барча касаба союз аъзоларига — ишчилар, колхозчилар, инженер-техник ходимлар, хизматчиларга, фан ва маданият ходимларига СССР Олий Советига сайлов куни — 1984 йил 4 мартда коммунистлар билан партиясизлар бузилмас блокининг вакиллари учун якдиллик билан овоз беришга чақиради.

Советлар мамлакатининг меҳнаткашлари давлат ҳокимияти олий органининг депутатлигига номзодлар учун овоз бериб, шу билан ўзларининг юксак сиёсий онглилигини, жонажон Ленин партияси теварагида маҳкам жипслашганлигини, Ватаннинг иқтисодий ва мудофаа қудратини, бутун дунёда тинчлик ишини зарбдор меҳнат билан мустаҳкамлаш аҳдини яна бир бор намойиш этадилар.

Яшасин ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва халқ зиёлиларининг бузилмас иттифоқи!

Яшасин чинакам демократик ҳокимият органлари — халқ депутатлари Советлари!

Яшасин бутун дунёда тинчлик!

Партия билан халқнинг бирлиги, улуғ Ленин васиятларига садоқат — барча ғалабаларимизнинг гаровидир!

БУТУНИТТИФОҚ КАСАБА СОЮЗЛАРИ МАРКАЗИЙ СОВЕТИ.

ҒЎЗА СЕЛЕКЦИЯСИ — УРУҒЧИЛИГИ ИШИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига, селекция марказига, «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасига, бош илмий-тадқиқот институтлари ва селекция муассасаларига ўз ишларини пахта селекцияси ва уруғчилигини тубдан яхшилаш йўлида қайтадан тузиш вазифаси топширилди. Селекция назарий асосларини ишлаб чиқиш ва селекция методларини такомиллаштириш борасидаги тадқиқотларни кучайтириш, мўл ва сифатли тола берадиган, тезпишар, вилт касаллиги ва бошқа касалликларга чидамли, серҳосил, машинада териб олишга мосланган биологик ва қимматли хўжалик аломатлари комплексига эга бўлган сермаҳсул пахта навларини яратиш илмий муассасаларнинг асосий вазифаси деб ҳисобланиши керак.

Селекция муассасалари билан айрим селекциячилар ўртасидаги ижодий алоқаларни мувофиқлаштириш ва мустаҳкамлаш, Ватан ва чет эл фани ҳозирги пайтда эришган ютуқлар асосида генетиклар, физиологлар, фитопатологлар, биологлар ва биохимикларни, технологлар ва уруғчиларни селекция жараёнига кенг кўламда жалб этиш йўли билан тадқиқотлар комплексли бўлишини таъминлаш зарур. Олимлар ва селекция муассасалари коллективларининг меҳнат пировард натижалари учун, масъулияти оширилсин, бутун кўпайтириш ва районлаштириш даври мобайнида нав яратиш устидан авторлар назорати, методик раҳбарлик таъминлансин, бу сортларнинг софлиги қоидада белгиланган нормадан паст бўлса, улар давлат сорт синаш ва кўпайтириш станциясига топширилишига йўл қўйилмасин.

Қорақалпоғистон АССРда ва областларда пахтанинг районлаштирилган ва истиқболли навлари элита ва биринчи репродукция уруғлик чигитни кўпайтирувчи элита-уруғчилик хўжаликлари тармоғи тасдиқланди.

Элита-уруғчилик хўжаликлари жойлашган колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари зиммасига элита хўжаликларидаги ишларнинг аҳволи учун, ходимларга зарур ишлаб чиқариш ва маиший шароитлар яратилиши учун, область ва район агросаноат бирлашмаларига эса элита хўжаликларини зарур моддий-техникавий ресурслар билан биринчи галда таъминлаш учун масъулият юклатилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига, Ўзбекистон ССРда қишлоқ хўжалик экинлари навларини синаш давлат комиссиясига область, совет ва қишлоқ хўжалик органлари билан биргаликда республиканинг табиий-экологик зоналарини эътиборга олиб янги навларни ишлаб чиқаришда дастлабки синаб кўрувчи база хўжаликларнинг ғоят оқилона жойлаштирилишини ўрганиб чиқиб, бир ойлик муддатда шу масала юзасидан Ўзбекистон ССР Министрлар Советига таклифлар киритиш тавсия этилди. Бир хўжаликда давлат нав синашига ва районлаштирилган элитасини кўпайтиришга, белгиланган қоидаларга мувофиқ йўл қўйиш мумкин эмаслигини эътиборга олиб, элита-уруғчилик хўжаликларининг ва давлат нав синаш участкаларининг жойлаштирилиши қайта кўриб чиқилсин, 1984 йилнинг 1 июлигача Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тегишли таклифлар киритилсин.

Қорақалпоғистон АССРда ва областларда уруғлик чигит тайёрлашга ихтисослаштирилган пахта тозалаш заводларининг тармоғи тасдиқланди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Пахта тозалаш саноати министрликларига, область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, область ва район агросаноат бирлашмаларига уруғлик пахта етиштириш, унинг ҳосилини териб олиш, тайёрлаш, асрашда ва юқори сифатли уруғлик чигит пахта ҳосилдорлигини оширишда муҳим роль ўйнашини эътиборга олиб, уни тайёрлашда элита-уруғчилик хўжаликлари ва ихтисослаштирилган пахта заводларига амалий ёрдам бериш таклиф этилди. Элита хўжаликларининг, пахта заводларининг иш якунлари вақти-вақти билан таҳлил этилиб, уларнинг фаолиятини яхшилашга доир амалий тадбирлар кўрилсин.

Жойлардаги уруғчилик ишини тубдан яхшилаш ва элита-уруғчилик хўжаликлари фаолиятига, уруғлик чигитни тозалашга ихтисослашган пахта заводларининг, уруғлик чигит лабораторияларининг ва республика уруғлик пахта станциясининг фаолиятига оператив раҳбарлик қилиш мақсадида:

а) Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг марказий аппарати составида пахта уруғчилиги бош бошқармаси, шунингдек область қишлоқ хўжалиги бошқармаларида ҳам Қорақалпоғистон АССР Қишлоқ хўжалиги министрлигида тегишли бўлимлар;

б) Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги составида уруғлик чигит тайёрлаш хўжалик ҳисобидаги бошқармаси, шунингдек областларда ва Қорақалпоғистон АССРда уруғлик чигит тайёрлаш группалари тузиш зарур деб топилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги тақдим этган ҳамда Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари билан келишилган районлаштирилган ва истиқболли пахта навларини экишнинг 1984 йилги плани, Қорақалпоғистон АССРда ва областларда 1984 йил ҳосили учун экиладиган уруғлик чигитни тайёрлаш топшириғи ва областлараро ташиш плани тасдиқланди.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига мазкур планларни бевосита ижрочиларга ўз вақтида етказишни таъминлаш ва уларнинг сўзсиз бажарилиши чораларини кўриш топширилди. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги билан Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлигига навларни экиш, уруғлик чигит тайёрлаш ва уларни бериладиган жойларга белгиланган муддатларда элтиб бериш юзасидан белгиланган планнинг бажарилиши устидан қаттиқ контроллик ўрнатиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ижозатисиз нав экиш планини ўзгартириш тақиқланди. 1984 йил ҳосилидан 544 минг тонна уруғлик пахта етиштириш ҳамда 1984 йил ҳосилидан 14 минг тонна ҳажмида олий репродукцияларга мансуб уруғлик чигит етиштириш юзасидан Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги тақдим этган план тасдиқланди.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, область агросаноат бирлашмаларига, Главсредазирсовхозстройга ва Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига уруғчилик хўжаликларининг ишлаб чиқариш-молия планларида зарур моддий-техникавий воситаларни, молиявий ва меҳнат ресурсларини кўзда тутиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги пахта чигити учун қўшимча ҳақ тўлаш юзасидан ажратиладиган 20 процент маблағ ҳисобига 1984—1986 йилларда ҳар бир элита-уруғчилик хўжалигида типовой ишлаб чиқариш лабораториялари қурсин, уларни энг янги асбоб-ускуналар ва приборлар билан таъминласин, Қорақалпоғистон АССР ва областларда мутахассислар учун уй-жой бинолари қурилишини ҳам кўзда тутсин.

Мазкур объектларни қуриш учун «Узколхозстрой» бирлашмаси бош пудратчи этиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлигининг 1984—1986 йилларда Қорақалпоғистон АССРда ва областларда ихтисослаштирилган пахта тозалаш заводларида уруғлик чигит тайёрланадиган ҳар бири ҳажми 800 тонна бўлган 45 та омбор, еттита типовой чигит дорилаш ва тўртта чигитни туксизлантириш цехи қуриб, уларни замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлаш соҳасидаги таклифи қабул этилди.

Ўзбекистон ССР Госпланни билан Пахта тозалаш саноати министрлигига мазкур объектларни қуриш учун зарур капитал маблағ ва пудрат ишлари лимити ажратилишини кўзда тутиш таклиф қилинди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига, Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлигига, Главсредазирсовхозстройга, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига, область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига, область ҳамда район агросаноат бирлашмаларига:

уруғлик чигит серҳосил, вилт билан зарарланмаган ерларга экилиши, юқори сифатли уруғлик чигит олиш учун уруғчилик ва агротехника тадбирларини ўтказиш мақсадида уларни зарур материал-техника ва меҳнат ресурслари билан, сув билан ўз вақтида ва тўла ҳажмда таъминлаш юзасидан зарур чораларни кўриш, минерал ўғит фондлари ҳисобида элита-уруғчилик хўжаликларига техникавий пахта етиштиришга нисбатан 10 процент кўп минерал ўғит ажратишни кўзда тутиш;

хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари зиммасига чигитни фақат районлаштирилган навлар билан экиш планининг сўзсиз бажарилишини таъминлаш, давлат нав синаш участкаларида синаб кўрилмаган чигит навларининг экилишига йўл қўймаслик учун шахсан масъулият юклаш;

пишиб етилмаган уруғлик пахта терилишини ва унинг тайёрлов пунктларида қабул этилишини қатъиян тақиқлаш, ҳар бир селекция нави уруғчилик фондини алоҳида-алоҳида тайёрлаш, уни белгиланган тартибга мувофиқ — уруғлик биологик жиҳатдан етилгандан кейин қайта ишлаш, уруғлик чигитни қайта ишлаш, асраш, ташиш ва реализация қилиш даврида нави ва экиш сифати пасайишига йўл қўймаслик топширилди.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлигига Пахта саноати марказий илмий тадқиқот институти билан биргаликда 1984 йилги пахта тайёрлаш мавсумигача машинада терилган уруғлик пахтанинг қуритилиши устидан контроллик қилишни автоматлаштириш ва ундан уруғлик чигит тайёрлаш технологиясини ўзлаштириш масаласини ҳал қилиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлигига, Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой»га, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, Узколхозстройга, «Союзхлопок» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси, Г. С. Зайцев номидаги Бутуниттифоқ пахта селекцияси ва уруғчилиги илмий тадқиқот институти, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимликларнинг экспериментал биологияси институти ва уларнинг бўлинмалари учун пландаги ҳамма ишлаб чиқариш, маданий-маиший объектларни белгиланган муддатларда қуриб битказиш, ирригация-мелиорация ишларини сўзсиз бажаришни таъминлаш таклиф қилинди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига, «Союзхлопок» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасига, селекция марказига «Узбекхлопкомаш», «Сигнал» бирлашмалари, Пахта саноати марказий илмий тадқиқот институти, Пахтачилик учун машиналар давлат махсус конструкторлик бюроси, Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш институти билан биргаликда селекция-уруғчилик муассасалари учун ихчам техника ҳамда хом пахтанинг, тола ва уруғлик чигитнинг сифатини тез аниқлаб берадиган приборлар яратишга нисбатан қўйиладиган талабларни ишлаб чиқиш ва уларни ихчам техника ва махсус приборларни лойиҳалаш ҳамда ишлаб чиқаришни ташкил этишга доир таклифлар билан бирга 1984 йилда Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим этиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги илмий ташкилотлар ва область ижроия комитетлари билан биргаликда селекция муассасаларининг самарали ишлашини таъминлаш учун ер майдонлари ажратиб бериш масалаларини ўз вақтида ҳал этсин.

Ўзбекистон ССР Госкомсельхозтехникаси амалдаги қоидага мувофиқ илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларини ва селекция-уруғчилик муассасаларини моддий-техникавий жиҳатдан таъминлашга оид талабномаларнинг биринчи навбатда қондирилишини таъминласин.

Область ва район партия комитетларига, колхозлар, совхозларнинг, қишлоқ хўжалик органлари ва илмий муассасаларнинг бошланғич партия ташкилотларига пахта селекцияси ва уруғчилиги ишлари қандай бораётгани устидан доимий контроллик ўрнатиш топширилди. Коллективларда пахтачиликни серҳосил навлар ва юқори сифатли уруғликлар билан таъминлаш, уруғчиликнинг белгиланган талабларига бекаму-кўст риоя этилиб, уруғлик чигит етиштириш ва тайёрлаш планларининг сўзсиз бажарилиши давлат аҳамиятига эга эканини назарда тутиб ташкилотчилик ва тушунтириш ишлари кучайтирилсин.

Республика ва область газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитетига республикада пахтачилик соҳасидаги селекция-уруғчилик ишини яхшилаш илғорларининг ютуқлари ва тажрибаларини матбуотда, телекўрсатувлар ва радиоэшиттиришларда батафсил ёритиб туриш топширилди.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИ ҚУРИЛИШИ ВА ФОЙДАЛАНИШ БОШҚАРМАСИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ 1984 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Область автомобиль йўллари қурилиши ва фойдаланиш бошқармаси коллективлари партия XXVI съезди қарорларини бажара бориб, КПСС Марказий Комитетининг 1983 йил декабрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқига амал қилиб ҳамда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олишга интилиб, 1984 йилда зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қиладилар.

Йўл ишлари йиллик плани муддатидан илгари — 15 декабрда бажарилади ва пландагидан ташқари ками билан 280 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилади. Беш йилликнинг тўрт йиллик плани СССР Конституцияси куни — 1984 йилнинг 7 октябригача бажарилади.

Меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, ишлаб чиқариш қувватларидан тўла фойдаланиш, ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш ҳисобига саноатда меҳнат унумдорлиги пландан ташқари 1 процент оширилади ва таннарх қўшимча 0,5 процент камайтирилади.

Автомобиль йўллари камида «яхши» баҳо ва гарантияли паспорт билан ишга туширилади. Келес массивидаги чорва боқиладиган ўтлоқларда умумий узунлиги 60 километр автомобиль йўли қурилиши тугалланади.

Кўприк қуриш қуввати икки баравар оширилади. Октябрь станциясида Тошкент — Ангрен темирйўли устидан ўтадиган қатнов йўли қурилиши тугалланади. Янгийўл шаҳридаги Қорақудуқ анҳори устидан ўтадиган кўприк фойдаланишга топширилади.

Саноат маҳсулотини реализация қилиш плани муддатидан илгари — 25 декабрда бажарилади.

Область йўлларини капитал ва жорий ремонт қилиш бўйича ишлар илдам суръатлар билан олиб борилади. Асфальт-бетон ётқизилган йўлларнинг узунлиги 1380 километрга етказилади, бу жами йўл тармоқларининг 76,5 процентини ташкил этади.

Йўл ишлари ҳажмининг ками билан 65 проценти бригада пудрати усулида амалга оширилади.

Моддий ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳисобига 40 минг киловатт-соат электр энергияси, шартли 90 тонна ёқилғи, 10 тонна цемент тежалади.

Ишлар самарадорлиги ва сифатини ошириш, янги техника, рационализаторлик таклифларини жорий қилиш йўли билан ками билан 200 минг сўмлик шартли йиллик иқтисодий самара олинади.

40 ишчи тайёрланади ва малакаси оширилади, 13 нафар инженер-техник ва хизматчининг малакаси оширилади.

Ёрдамчи чорвачилик хўжалигида маҳсулот етиштириш кўпайтирилади. Йирик шохли қорамоллар сони 173 бошга, қўйлар сони 286 бошга етказилади, 32 тонна гўшт, 30 тонна сут олинади.

Социалистик мажбуриятлар область автомобиль йўллари қурилиши ва фойдаланиш бошқармаси коллективларида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

БУДАПЕШТ

Қоғоз ишлаб чиқарадиган Сольнок фабрикаси реконструкция қилиб бўлинди. Фабриканинг машина паркини янгилаш учун 6 миллиард форинт капитал маблағ сарфланди. Усть-Илимскдан етказиб бериладиган целлюлозада ишлайдиган фабрика синаб кўрилганидан кейин ҳар йили 50 минг тонна юқори сифатли қоғоз ишлаб чиқарадиган бўлади.

ДАМАШҚ

Исроил қамоқхоналарида азоб чекиб ётган фаластинлик ватанпарварлар ваҳшиёна қийноққа солинмоқда ва калтакланмоқда. Фаластин ВАФА агентлигининг хабар қилишича, Исроил оккупациясига ҳамда Тель-Авив маъмурларининг жабр-зулмига қарши намойишларда иштирок этганлиги учун турмага ташланган фаластинлик хотин-қизлар норозилик билдириб, очлик эълон қилдилар. Хотин-қизлар камситишларга чек қўйишини, фаластинликларга азоб бераётган зиндонбонларни жазолашни талаб қилмоқдалар. Зиндонбонларнинг қийнашлари ва калтаклашлари натижасида маҳбусларнинг кўпчилиги майиб-мажруҳ бўлиб қолишган.

НЬЮ-ЙОРК

Массачусет университети студентлари ва ўқитувчиларининг хотин-қизлар тинчлик учун курашда Европа уюшмаси делегацияси билан Амхерат шаҳридаги учрашуви АҚШ тинчликсевар жамоатчилигининг Ғарбий Европа тинчлик тарафдорлари билан бирдамлигининг ёрқин намойишига айланди. АҚШга сафар қилган делегация составида Англия, Бельгия, Голландия, Италия, ГФРдан келган таниқли жамоат арбоблари бор.

Учрашувда сўзга чиққан делегацияларнинг аъзолари АҚШ маъмуриятининг хатти-ҳаракатлари Европа қитъасида кескинликни ғоят кучайтириб юборганлигини уқтириб ўтдилар. Улар Қўшма Штатлар жамоатчилигини Ғарбий Европада «Першинглар» ва қанотли ракеталар жойлаштирила бошланганлигини тўхтатиш мақсадида Вашингтоннинг хатарли милитаристик сиёсатига қарши курашни кучайтиришга чақирдилар.

ТОКИО

Шу якшанба куни қалин қор ёққанлиги натижасида Япония йўлларида содир бўлган кўплаб автомобиль ҳалокатлари сабабли йигирма киши жароҳатланди. Бундай ҳалокатлардан энг каттаси Тохоку катта автомобиль йўлида рўй берди. Бу ерда бирданига 30 та автомобиль тўқнашиб кетган. Қалин қор ёғиши ва Япония учун одатдан ташқари келган совуқ сабабли кўплаб районларда темир йўл ҳаракати ҳам мушкуллашди. Яхмалак Япония шаҳарларида пиёдалар учун ҳам чинакам офат бўлди. Токионинг ўзидагина сўнгги икки ҳафта ичида лат еган ва оёқ-қўллари синган икки мингга яқин киши касалхонага келтирилган.

ЛУАНДА

Анголанинг Маланже, Шимолий Кванза ва Намибе вилоятларида учта янги партия сиёсий ўқуви маркази очилди. Ишлаб чиқариш илғорлари, мамлакатнинг партия, ёшлар ва касаба союз ташкилотларининг секретарлари, курсларнинг тингловчилари бўлишди. Улар МПЛА — меҳнат партияси социал-иқтисодий сиёсатининг энг муҳим масалалари, партия қурилиши, агитация ва пропаганда асослари бўйича лекциялар тинглайдилар.

Ҳозирги вақтда Ангола халқ республикасида партия кадрларини идеологик ва сиёсий тайёрлаш системаси муваффақиятли ишлаб турибди. 1977 йилдан буён Луандада ЖМПЛА — ёшлар партияси ёшлар ташкилоти билан партиявий аъзоларининг марксча-ленинча таълими асосий маркази — А. Нето номидаги миллий партия мактаби ишлаб турибди. Мамлакатда бир қанча вилоят партия мактаблари, ўнлаб сиёсий маориф марказлари ташкил этилди. Уларнинг тингловчилари партия тарихини ўрганадилар, фалсафа ва сиёсий-иқтисод асосларини эгаллайдилар.

(ТАСС, 6 февраль).

АҚШнинг ҳарбий ва молиявий ёрдамига таянаётган Сальвадор ҳарбийлари ўз халқига нисбатан жабр-зулмни кучайтирмоқдалар. Ўтган йилнинг ўзида ҳарбийлар мамлакатдаги минглаб тинч аҳолини ўлдиришди. Вашингтон эса бу режимга кўрсатаётган ёрдамини кучайтирмоқда.

«Камера-пресс»дан олинган ушбу суратда жазо отряди солдатлари Сан-Сальвадор яқинида қамоққа олинган қизни сўроқ қилиш учун олиб кетмоқдалар.

ТАСС фотохроникаси.

АГРЕССИВ ҲАРАКАТЛАР ТЎХТАМАЯПТИ

● АНТАНАНАРИВУ. Империалистик доираларнинг сиёсати — Ҳинд океани ҳавзасида ҳаётни издан чиқарувчи асосий омилдир, деди Мадагаскар Олий революцион кенгашининг аъзоси М. Ракутунирина. АҚШ ва унинг иттифоқчилари, деб уқтирди у ТАСС мухбири билан суҳбатда, регион проблемаларига бағишланган халқаро конференция чақирилишига йўл қўймаслик учун турли найрангларни ишга солмоқда. Соҳил давлатларининг Ҳинд океанини тинчлик зонасига айлантириш тўғрисидаги талабларига хилоф равишда Вашингтон ер юзининг ана шу қисмида, жумладан Диего-Гарсия оролида ўзининг ҳарбий кучларини кўпайтирмоқда.

Ғарб давлатлари, аввало АҚШ ва Франция, деди Олий революцион кенгаш аъзоси, ЖАР ва Исроил сингари режимларнинг қўлига ядро қуролини бериб қўймоқда. Бу эса региондаги давлатларнинг хавфсизлигига бевосита таҳлика солмоқда. Претория режимининг ядро потенциалига эга бўлиш эҳтимоли бизни айниқса ташвишлантирмоқда, деди у. Претория режими Анголага ва Африкадаги бошқа давлатларга қарши агрессив ҳаракатларини тўхтатмаётир.

Бундай шароитда, деб уқтирди М. Ракутунирина, Мадагаскар халқи Африкада кенг кўламда қуролсизланишга эришишни, Ҳинд океанини тинчлик зонаси деб эълон қилишни ўз бурчи деб ҳисоблайди.

(ТАСС).

ПЛАЦДАРМГА АЙЛАНТИРМОҚДА

● ВАШИНГТОН. Рейган маъмурияти Гондурасни Марказий Америкадаги қўшни давлатларга, аввало Никарагуага қарши агрессия қилиш учун плацдармга айлантирмоқда. Американинг таниқли сиёсий арбоби, сенатор Ж. Сэссер Оқ уй ва Пентагонга ана шундай айбни тўнкади. Пентагон Гондурасда кенг кўламда ҳарбий иншоотлар қуришга киришганлигини айтди, у. Сенаторнинг сўзларига қараганда, АҚШнинг ҳарбий маҳкамаси шу мамлакатнинг Никарагуа чегарасига бевосита яқин территориясида махфий равишда камида олтида аэродром қурган. У аслида Гондурасда «АҚШнинг доимий ҳарбий инфраструктурасини» барпо этиш устида гап бораётганини таъкидлади.

(ТАСС).

ФАН ВА ТУРМУШ — МЕҲМОНИМИЗ

«Мен севимли журналимиз «Фан ва турмуш»ни ғўзасига сув тараб, эгат бошида бир зум ҳордиқ олаётган пахтакорнинг қўлида ҳам, самолёт салонида савлат тўкиб ўтирган ғоят жиддий ҳамроҳимнинг қўлида ҳам, беморхонада узун тунларни умид билан ўтказаётган хаста-ю, дунёни ўзининг учқур хаёллари билан безаб юрган талабанинг қўлида ҳам кўрганман. Ростдан ҳам «Фан ва турмуш»сиз аллақайси жиҳатимиз кемтикдай бўлиб туюлади. Бу гапларни айтишдан мурод, журнал нечоғли кенг тарқалганлигини яна бир бор таъкидламоқдир»

БИЛИМЛАР ХАЗИНАХОНАСИ

Ҳамза мукофотининг лауреати шоир Абдулла Ориповнинг журналимизнинг ярим асрлик тўйини қутлаб редакциямизга юборган табригидан келтирилган юқоридаги сатрларда ифода этилганидек, республикамизда «Фан ва турмуш» кириб бормаган ўзбек хонадони бўлмаса керак.

Журналимиз тарихи республикамизда фаннинг ривожланиш тарихи билан чамбарчас боғлиқ. Маълумки, 1932 йили Ўзбекистонда илмий тадқиқот муассасаларига раҳбарлик қилиш учун Фан комитети ташкил этилди. Шу муносабат билан 1933 йили унинг органи сифатида «Социалистик илм ва техника» журнали нашр қилинди. 1957 йил мартида журнал ҳозирги «Фан ва турмуш» номини олиб қайтадан чиқа бошлади.

Журнални қайта тиклаш ҳамда редакция ишини ташкилий жиҳатдан йўлга қўйиш ва ижодий ривожлантиришда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, хусусан, унинг ўша йиллардаги президенти, атоқли олим, Ленин мукофоти лауреати Ҳабиб Абдуллаев, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Тошмуҳаммад Қори-Ниёзий, ажойиб журналист Аҳмаджон Ёқубов жонбозлик кўрсатишди.

Ўтган давр мобайнида турли йилларда журнал редколлегиясига машҳур ўзбек олимлари ва жамоат арбоблари — файласуф ва адабиётшунос Отажон Ҳошим, Тошмуҳаммад Қори-Ниёзий, Ўзбекистон ССР Халқ Комиссарлари Совети қошидаги Фан комитетининг раиси Икром Исломов, ЎзССР ФА академиклари Иброҳим Мўминов, Муҳаммад Ўразбоев, Музаффар Ҳомидхонов бошчилик қилиб келишди. Мана, ўн йилдирки, ЎзССР ФА академиги, Ленин мукофоти лауреати, машҳур биохимик олим Ёлқин Тўрақулов журналга бош-қош.

Журналнинг ярим асрлик тўйи нишонланаётган шу кезларда «Фан ва турмуш»нинг халқ ўртасида кенг манзур бўлишига ўзининг баракали ҳиссасини қўшган Яҳё Ғуломов, Хадича Сулаймонова, Теша Зоҳидов, Зулфия Умидова, Шокир Алимов, Эргаш Отахонов, Ғафур Раҳимов, Убай Орифов, Мақсуда Ҳожинова каби атоқли олимларимизнинг порлоқ хотираларини мамнуният билан ёдга оламиз.

Журналхонларимиз давраси йил сайин кенгайиб боряпти. Масалан, журнал 1933 йили илк бор 2050 нусхада босилган бўлса, 1940 йили — 5000, 1958 йили — 13000, 1968 йили —310000, 1974 йили — 465000 нусхада чоп этилди. Ҳозир эса муштарийларимиз ярим миллион нафарга яқинлашиб қолди.

«Фан ва турмуш» Ўрта Осиёда ягона илмий оммабоп журнал бўлганлигидан Тожикистон, Қирғизистон ва Туркманистон республикаларида ҳам кўплаб доимий журналхонларимиз бор. Бундан ташқари, мамлакатимизнинг юздан зиёд шаҳрида ҳамда бир қанча хорижий мамлакатларда «Фан ва турмуш»ни мунтазам олиб турувчи журналхонлар борлиги ҳам диққатга сазовор.

Редакция коллективи ишчан, изланувчан журналистлардан таркиб топганки, уларнинг ҳар бири журнал саҳифаларида берилаётган материалларнинг илмий, қизиқарли ва оммабоп бўлиши сингари учта асосий талабга жавоб бера олишига бутун иқтидорларини бахшида этишмоқда.

Партиянинг фан-техника тараққиёти борасидаги тадбирларини оғишмай ҳаётга жорий этишни, республика ва мамлакатимиз илмий ҳаётининг янгиликларидан оммани мунтазам бохабар қилиб туришни редакция ўзининг асосий вазифаси деб билади.

Редакция вақти-вақти билан турли мавзуларда баҳслар уюштириб туради. Масалан, «Бахт ҳақида баҳс», «Ёш олим ва келажак» мавзуидаги баҳслар журналхонларда айниқса яхши таассурот қолдирди.

Журнал редакцияси ўз ўқувчилари билан уч йўналишда алоқа олиб боради. Шулардан бири — республикамиз областларида редакциянинг ижодкор ходимлари иштирокида конференция ўтказиш, иккинчиси — журнал саҳифаси орқали сиртқи конференция уюштириш ва учинчиси журналхонлар билан олиб бориладиган хат орқали мулоқот. Ана шу тадбирлар натижасида журналда берилаётган мақолаларнинг ўқувчиларга манзур бўлаётганми ёки йўқлигини, келгуси ишларимизда нималарга асосий эътибор беришимиз лозимлигини билиб оламиз.

Кунига редакциямизга 30—50 та хат келиб туради. Мактуб эгалари ўзларини қизиқтирган турли масалалар юзасидан мурожаат қилишади. Шулардан кўпчилик учун қизиқарли туюладиган саволларга журнал орқали «Саволларингизга жавоб берамиз» рубрикаси остида етакчи мутахассисларнинг мақолаларини берамиз. Шунингдек йилда журналнинг бир сонини буткул ўқувчилардан келган саволлар асосида тузиш одат тусига кирган.

Республикада илмий фантастиканинг шаклланиши ва ривожланишига журнал редакцияси ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшди. 1977 йили «Фан ва турмуш» редакцияси ҳузурида тузилган «Ёш фантастлар совети» ҳозир Ўзбекистон Ёзувчилар союзининг «Саргузашт ва фантастика» секцияси билан ҳамкорликда иш олиб боряпти.

Журналимизнинг келгусидаги режалари ҳам катта. Мана шулардан айримлари: республикамиздаги илмий тадқиқот муассасаларининг ишлаб чиқариш билан алоқасини, ЎзССР ФА институтларининг қардош республикалардаги ва марказий илмий муассасалар билан ҳамкорликдаги тадқиқотларини янада кенгроқ ёритиш, жаҳонга машҳур совет ва чет эл олимларининг ҳаёти ва ижоди ҳақида ҳикоя қилиш, илм ва турмушнинг турли жабҳаларига оид баҳслар уюштириш, журналда янгидан «Журналда журнал», «Диққат: кашфиёт!», «Жумбоқхона», «Ўзингизни биласизми?», «Кўнгил мавжлари», «Ён дафтарингизга», «Чинор», «Нафосат бўстони», «Чексиз коинот» сингари рубрикалар очиб, унда фан ва ҳаётнинг турли масалалари, кишининг ички олами ҳақида қизиқ-қизиқ мақолалар бериш ниятимиз бор.

Ярим асрлик довондан тарихга назар солар эканмиз, қилинган ишларнинг баракасини кўриб шукрона мамнун бўламиз, истиқболга боқар эканмиз, бажариладжак ишларнинг нечоғли мўллигидан ғайратимиз янада жўш уради.

Ҳусниддин НУРМУҲАМЕДОВ,
«Фан ва турмуш» журналининг масъул секретари, тарих фанлари кандидати.

Суратда: журнал редколлегиясининг йиғилиши.

ТАНЛАБ ТАЪСИР ЭТАДИ

Маълумки, ғўза пайкалларидаги бегона ўтларга қарши курашда гербицидлар қўлланади. Ҳозирги вақтда бир йиллик бегона ўтларга қарши которан деган гербицид қўл келмоқда. Бу гербицид бегона ўтларга қирон келтиргани ҳолда, баъзи камчиликларга ҳам эга. Чунончи, у эрта кўклам ёгин-сочинли кезлар ғўзага салбий таъсир кўрсатаяпти. Гап шундаки, которан чигит ва чин баргларни сарғайтириб, аста-секин қуритиб юборяпти. Бу эса ғўза кўчатларининг кўплаб нобуд бўлишига олиб келади. Айни вақтда ғўза ўсиш ва ривожланишдан орқада қолади. Бундан ташқари, которан қўлланган майдонлардаги тупроқда оздан-оздан гербицид тўпланиб боради. Натижада келгуси йиллари бу тупроққа полиз экинлари экиб бўлмайди. Бунинг устига бир хил гербицид — которанни ҳадеб қўллanaверилса, бегона ўтлар унинг таъсирини писанд қилмай қўяди. Шунинг учун ҳам қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг талабига жавоб берадиган янги, самарали гербицидлар излаш лозим. Бу борада Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг тадқиқотчилари ўсимлик моддалари химияси институтининг олимлари билан ҳамкорликда илмий изланиш олиб бордилар. Юзлаб химиявий моддаларнинг гербицидлик хусусияти текшириб кўрилди. Натижада танлаб таъсир этувчи янги гербицид —толуин яратилди.

Толуин дастлаб лаборатория шароитида обдон ўрганилди. Кейин дала шароитида, турли катта-кичикликдаги майдонларда бўз, ўтлоқ ва шўрхок тупроқларда синаб кўрилди. Тажрибалар шамак, мачин, шўра, олабўта, итқўнок, итузум, семизўт ва бошқа зараркунанда ўтларни даф қилишда которандан қолишмаслиги, ғўзага таъсир этиш жиҳатидан эса толуиннинг афзал эканини кўрсатди.

Бу гербицид тупроқда ўз таъсир кучини 2—3 ойгача сақлайди, холос. Шу давр ичида препаратнинг таъсирига дуч келган бир йиллик ўтлар деярли буткул йўқолади.

Толуин маромида қўлланса дала бир йиллик ўтлардан тоза бўлади, тупроқда ҳаво алмашиши яхшиланади, ғўза қуёш нуридан кўпроқ баҳра олади. Натижада, унинг ўсиши, ривожланиши яхшиланади, кўсаклар эрта очилади, ҳосил эса 2—3 центнерга ошади ва толанинг сифати яхшиланади.

Олимларимиз толуинни заводда ишлаб чиқариш технологиясини пухта ўрганиб чиқишди. 1983 йили Навоий электрохимия комбинатининг тажриба-саноат қурилмасида дастлабки толуин препарати олинди. Бу йилдан бошлаб толуин саноат миқёсида ишлаб чиқарилади.

Бу истиқболли гербицидни фақат пахта даласидагина эмас, балки маккажўхори, картошка ва сабзавот пайкалларида ҳам қўллаш мумкин.

Шуниси ҳам борки, маданий ўсимликлардан жут, сабзи, қанд лавлаги, беда, бодринг, қўқон жўхори экиладиган пайкаллардаги бегона ўтларга қарши толуинни қўллаш мумкин эмас. Чунки бу хил ўсимликлар гербициднинг таъсирига жуда сезгир.

Келгусида толуинни помидор, кунгабоқар, мош, ловия, нўхат, қовоқ, қовун-тарвуз каби полиз ва дуккакли экинларга қўллаш мумкин бўлиб қолади. Зеро олиб бораётган тадқиқотларимизнинг дастлабки натижалари шундан далолат бермоқда.

Абдулҳай ҲИКМАТОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, ЎзССР ФА Ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг катта илмий ходими.

Тоҳир ДЎСТМУҲАМЕДОВ,
химия фанлари кандидати.

РАКНИ ОВОЗ ОРҚАЛИ АНИҚЛАШ

● Япониядаги онкология миллий маркази олимлари томоқ раки касаллигини бемор овозини анализ қилувчи махсус электрон аппарат ёрдамида аниқлашмоқда. Томоқ раки билан касалланган беморнинг овози соғлом одам овоздан фарқ қилади. Тўғри, овоздаги озгина ўзгариш бемор ҳам, врач ҳам сеза оладиган даражада эмас, лекин электрон аппарат шу озгина ўзгаришни ҳам дарҳол сезади. Диагностика аппарати ЭҲМ ёрдамида нутқдаги товуш тебранишларининг амплитудасини ёзиб олади. Бунинг учун эса текширилаётган беморга А, У, И, О унли ҳарфлари кўп бўлган текст ўқитилади. Томоқ раки бор беморнинг фонограммасида мана шу ҳарфлар эшитилишининг амплитудаси яққол ажралиб туради.

Бу вақтгача томоқ ракини аниқлаш учун беморга бир неча кун азоб берилар, ҳатто ракка айланяпти деб гумон қилинган жонли тўқимадан намуна олиб текшириш учун томоқ махсус игна ёрдамида тешиларди ҳам. Эндиликда эса диагностик аппарат бемор овозини бир неча минут эшитгандан кейиноқ томоқ раки бор-йўқлигини аниқ айтиб бера олади.

Япон олимлари келгусида беморни кўрмай туриб, унинг магнитофон лентасига ёзиб олинган овози орқали ҳам диагноз қўйиш мумкин деб ҳисоблашмоқда.

ТУЗ ВА КАШТАН

● Германия Федератив Республикасида қиш кезлари йўл музламаслиги учун туздан фойдаланишни тўхтатиш тўғрисида кўпдан буён баҳс боради. Бу масала билан шуғулланаётган мутахассислар шу мақсадда кўплаб туз ишлатиш (бу борада эса ГФР Европада биринчи ўринда туради) ўсимликларга салбий таъсир қиляпти, деган хулосага келишди. Матбуот Крефельд шаҳридаги каштанзор хиёбонларини мисол қилиб келтиради. Қиш мавсумида бу ердаги йўлларга сепилган туз таъсирида каштаннинг барглари тез сарғайиб июлнинг ўрталаридаёқ тўкила бошлайди. Умуман, дарахтнинг шикастланганлиги яққол сезилиб туради.

ТЕЛЕФОНГА СЧЕТЧИК

● Японияда шаҳарлараро телефон суҳбатининг ҳақини ҳисоблайдиган ва ҳар қандай телефон аппаратига мос мослама яратилди. Суҳбат бошланган дастлабки дақиқаданоқ унинг таблосида такси счетчигидаги каби рақамлар пайдо бўла бошлайди. Уларнинг ортиб бориши эзма одамларни гапни калтароқ қилишга ундаса керак, деб ҳисоблашмоқда. Суҳбат тугаган заҳоти экрандаги рақамлар тўхтаб, суҳбат учун умумий ҳақни кўрсатади.

АЁЛ ВА АТРОФ-МУҲИТ

● Хитой олимлари Лобнор кўли атрофидан мўмиёланган аёл жасадини топишди. Унинг мўмиёланганлигига 3200 йил бўлган. Жасад текшириб кўрилганда ўпкада кремний ва углерод чанг зарралари борлиги аниқланиб, у пневмокониознинг оғир хили билан касалланганлиги маълум бўлди (бу касалликда ўпка тутун ва чанг зарралари билан тўлиб қолади).

Бундан 3200 йил аввал шу оролда яшаган аёл чеккан ёки иш жойидаги ҳавода чанг зарралари бўлган деб айтиш қийин. Мутахассисларнинг фикрига кўра бу ерда яшаган аҳоли уйларига қурган ўчоққа нашапоя ёқишган. Лекин шипдан дудбурон очилмаган. Шунинг учун бу ернинг ҳавоси бузуқ ва заҳарли бўлган.

ЮРАКНИ АСРАНГ!

Ўтган ўн йилликлар давомида кардиологлар турли хил юрак-томир касалликларининг ривожланиш ва уларнинг даволаш йўлларини аниқлашда катта муваффақиятларга эришдилар. Юрак томирларини операция қилиш эндиликда оддий иш бўлиб қолди, ҳатто юракни кўчириб ўтказиш операцияси ҳам ҳеч кимни ҳайратга солмайди.

Лекин шуни айтиш керакки, юрак-томир касалликларини даволашнинг терапевтик ва хирургик усуллари қанчалик самарали бўлмасин, бари-бир бу усулларни ягона восита деб бўлмайди. Умуман **Юракнинг ишемия касаллиги — ЮИК** муаммосини аҳоли ўртасида кенг равишда олиб бориладиган профилактик тадбирларгина муваффақиятли ҳал этиши мумкин. Шуниси ҳам борки, бу тадбирларнинг самарадорлиги шифокорлар ва давлат медицина муассасаларининг фаолиятидан ташқари аҳолининг ўзига, унинг соғломлаштириш ва касалликнинг олдини олиш тадбирларида қатнашишга бўлган хоҳишига ҳам боғлиқ. Шунинг учун энг муҳими — аҳоли юрак-томир касалликларини авж олдирувчи омилларни ва бу касалликка қарши асосий кураш йўлларини билиши зарур.

Хўш, ЮИК нима дегани? Бу саволга жавоб беришдан аввал юрак фаолиятига бир оз тўхтаб ўтайлик.

Юрак — жуда улкан иш бажаради: бир минутда 4—5 литр қонни ҳайдаб беради. У ҳар вақт маълум бир тезликда қисқаришидан ташқари организмнинг эҳтиёжларига мослашган ҳолда ўз маромини ўзгартириб туради. Масалан, ҳаяжон, жисмоний зўриқиш, совуқ ёки иссиқ таъсири, овқатланиш ва бошқа шу каби ички ва ташқи омиллар юрак ишига таъсир кўрсатади.

Юрак-томир касалликлари, бошқача айтганда, юракнинг ишемик касаллиги юракка етарлича миқдорда қон келмаслиги, бинобарин, юрак мушакларига етарли даражада кислород келмаслиги сабабли ривожланади. Бу нарса юракда модда алмашинув жараёнларининг бузилишига сабаб бўлади, натижада миокард (юрак мушаклари) ҳужайралари ҳалок бўлиб, улар ўрнида бириктирувчи чандиқ вужудга келадики, бундай чандиқлар қисқаролмайди.

Кўп ҳолларда ЮИК вена томирлари атеросклерози ёки юракни қон билан таъминловчи томирлар атеросклероз касаллигига учраган кишиларда ривожланади. Бинобарин, ЮИК проблемаси атеросклероз (томирлар деворининг қаттиқланиши) билан ва бу касалликни ривожлантирувчи ҳамма омиллар билан узвий боғлиқдир.

Ҳозирги вақтда ЮИКнинг стенокардия, миокард инфаркти, кардиосклероз деб аталувчи уч хил шакли мавжуд. Юрак мушаклари тегишли томирларнинг торайиб қолиши натижасида юрак мушакларининг ана шу жойига қон етарлича келмай оғриқ пайдо бўлади, кўкрак қисилиши сезилади, бу — стенокардиядир. Оғриқ чап елкага, куракка, қўлга, бўйинга, жағга тарқалиб, турли давомийлик ва жадалликда кечиши мумкин.

Дастлаб бу сезги жисмоний зўриқиш вақтида, хусусан, тез юришда билинади. Чунки бунда юракнинг кислородга бўлган эҳтиёжи ортади, торайган артерия томирлари эса юрак мушакларини етарли миқдорда қон билан таъминлаш имконини берадиган даражада кенгая олмайди. Жисмоний нагрузканинг тўхталиши билан юракнинг кислородга бўлган эҳтиёжи пасаяди ва шу тарзда кислород таъминоти билан эҳтиёж ўртасидаги мувозанат тикланади, натижада оғриқ йўқолади.

Коронар артериялар атеросклерози ўтказиб юборилганда артерия томирлари кескин торайиб қолиши оқибатида стенокардия хуружлари тинч ҳолатда ҳам рўй бериши мумкин.

Стенокардия касаллиги илк бор 1768 йилда аниқланган бўлса ҳам, лекин у XX аср бошларигача жуда кам учраган. Ҳозирги вақтда эса бу касаллик кенг тарқалган дардга айланди. Бунинг сабаби аввало, таркибида кўп миқдорда ёғ, холестерин, углеводлар ва туз бўлган юқори калорияли овқат истеъмол қилишдадир. Бу нарса семириш, гипертония, қанд касаллиги, подагра каби ЮИКнинг ривожланишини тезлатувчи касалликларнинг келиб чиқишига сабаб бўлади.

Иккинчи сабаб—камҳаракатлилик. Камҳаракатли ҳаёт тарзи, маълумки, киши организмидаги калория баланси бузилиши оқибатида семиришга сабаб бўлади.

Учинчи сабаб — алкоголь. Бу заҳар ичкиликнинг зарари кўпчиликка маълум.

Келтирилган ана шу сабаблардан ташқари тез-тез содир бўлувчи ҳаяжонланиш, турмуш жараёнидаги турли жанжаллар сингари омиллар ҳам ЮИКнинг ривожланишига туртки беради. Шуниси ҳам борки, ана шу омилларнинг таъсири бошқа нохуш шароитлар билан қўшилганда яна ҳам зўраяди.

ЮИК хусусан стенокардия бевақт ривожланишининг олдини олишда қандай тадбирларни қўллаш керак? Бунда, аввало, овқат таркибини ўзгартириш зарур. Чунончи истеъмол қилинадиган ёғ миқдори умумий овқат калориясининг 10 процентдан камроғини ташкил этиши керак. Гўшт, жигар, ёғ, тухум сингари холестерин ва ёғ сероб бўлган маҳсулотларни меъёрида истеъмол қилган маъқул.

ЮИКнинг олдини олиш тадбирлари орасида энг қийин вазифа аҳолини чекишнинг зарарли эканига ишонтиришдир. Чекишнинг айниқса юрак-томир системаси учун ўта зарарли эканини исботловчи рад қилиб бўлмас талай далилларга қарамай кашандалар сони камаймаётир.

Олиб борилган илмий-тадқиқотларда алкоголь юрак-томир системасига ҳалокатли таъсир қилиши исботланган. Спиртли ичимликлар кўпинча миокард инфарктининг рўй беришига сабаб бўлади. Тўсатдан юз берувчи ўлим ҳодисаларининг 38,5 проценти ичкилик ичиш билан боғлиқ бўлиши аниқланган. Шуниси ҳам борки, бу қонуният юрак вена томирлари атеросклероз касаллигига учраган катта ёшдаги кишилар орасида жуда аниқ кўринади.

Жисмоний фаоллик ҳар бир киши учун фойдалидир. Машқлар орасида ҳамма учун тўғри келадиган ва маъқул бўладиган энг оддий восита — пиёда юриш. Пиёда юриш кайфиятни кўтаради, тана оғирлигининг нормал ҳолатда сақланишига ёрдам беради. Юракни тетиклаштириб, унга мадор бахш этади. Ҳар куни ўрта ҳисобда 5 километр пиёда юриш мақсадга мувофиқдир.

К. ЙЎЛДОШЕВ,
медицина фанлари доктори, профессор.

ЭНГ ЎТКИР ТИҒ

Археологлар тош даврига оид қабрлардан обсидиан минералидан ясалган пичоқ ва найза учларини кўплаб топишган. Вулкан отилишида пайдо бўладиган қизил, қора ва бўз ранг бу шишасимон модда синган жойидаги қирраларининг ўткирлиги билан ажралиб туради. Тош ва бронза даврларига оид қатламлардан топиладиган бу хил обидалар одатда музей ва илмий марказларга юборилади.

Яқинда АҚШ антропологлари бу ибтидоий қуролларнинг техник имкониятларини синчиклаб текшириб кўришга қарор қилишди. Буни қарангки, обсидиандан ясалган қуролларнинг тиғи энг замонавий медицина ништарларининг тиғидан ҳам ўткирроқ бўлиб чиқди. Тажриба тариқасида жарроҳликда ишлатилувчи асбобларда пўлат ўрнига обсидиандан фойдаланиб кўрилди. Кейин янги ништарлар ёрдамида сўгални кесиб олишдан тортиб, кўкрак қафасини очишгача бўлган юздан зиёд хилма-хил операция ўтказилди.

Суратда: Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ядро физикаси институтининг атом реакторида тадқиқотлар пайти.

С. Давидов фотолари.

ҲИКМАТЛАР

✦ Дунёда икки нарса борки, ундан кўра яхшироқ нарса йўқ: биринчиси — оч-ночор одамни тўйдирадиган нон, иккинчиси — ғамгин одамнинг кўнглини ёзадиган сўз.

✦ Икки нарса борки, уни ҳийла билан амалга ошириб бўлмайди: биринчиси — ҳийла билан кишига бахт келтириб бўлмайди, иккинчиси — ҳийла билан кишидан бахтни кетказиб бўлмайди.

✦ Табибларнинг давоси таъсир қилмайдиган икки хасталик бор: биринчиси — қўпол тил, иккинчиси — ёмон феъл.

✦ Абу ибн Исо деди: «Ожизлик икки нарсада намоён: биринчиси — етишиш имкони бўлган ҳолда имконни қўлдан беришда, иккинчиси — фурсати ўтгандан сўнг етишишга уринишда».

✦ Шодлик ҳақида сўрадилар. Айтди: Шодлик икки нарсада бўлади. Биринчиси — дўст мартабасининг кўтарилишида, иккинчиси — ҳасадчи мартабасининг пасайишида.

✦ Бир ҳаким деди: Олижаноблик икки нарсада намоён бўлади. Биринчиси — ғазаб аланга олган пайтда ўзни мулойим тутишда, иккинчиси — ўч олишга кучи етса ҳам кечириб юборишликда.

✦ Ал-Маъмун ўғилларидан бирига деди: Мендан иккита насиҳат ол. Аввало ўйламасдан сўзлама, сўнг эса фикр қилмай ишга киришма!

✦ Бошқа ҳаким айтди: Ақлли киши икки нарсадан сақланиши лозим: душман макридан ва дўстларнинг ҳасадидан. Икки нарсага эса интилиши керак: адолат отига минишга ва фазилат касб қилишга.

✦ Икки нарса кишига ғам келтиради: бахил одамлардан сахийликни умид қилиш ва пасткаш кишилар билан ҳазил-ҳузил қилиш.

✦ Киши икки нарса билан зийнат топади: ёқимли сўзларни тарқатиш ва такаббурликни ташлаш билан.

✦ Икки нарса икки нарсага яқинлаштиради: сабр ғалабага ва ноумидлик ғамга. Шеър:

Икки нарса борки, ҳатто дуч келса,
Уларди ўрмонда ғам билан шер ҳам.
Бири кетган ёшлик, қайтиб келмайди,
Бири онладан жудо бўлган дам!

✦ Бир ҳаким айтади: Уч нарса борки, у дўстларнинг ҳузурида муҳаббатни оширади: саломни биринчи бўлиб бошлашинг, ўтиришларда жой бўшатишинг, чиройли исм билан чақиришинг.

✦ Уч нарса ёмон ишлардан саналади: яхшилигингни яширадиган қўшни, ёмонлигингни кўриб қолса, ҳаммага ёядиган ҳамсоя, ёнида бўлсанг озор берадиган, узоқда бўлсанг хиёнат қиладиган хотин, яхшилик қилсанг миннатдор бўлмайдиган ва ёмонлик қилиб қўйсанг аямайдиган амалдор.

✦ Уч нарса борки, унда ҳеч ғурбат бўлмайди, азият етказишдан тийилишда, ёқимли хулқда ва одамларни гумонга соладиган ишлардан қочишда.

Арабчадан Маҳмуд ҲАСАНОВ таржимаси.

*

САНЪАТ—ҲАММА УЧУН

«ГУЛЁР»ДА ОНАХОНЛАР

Ғазалкентда дув-дув гап. Кимсан Рихси бувини нахд министрнинг ўзи қутлаганмиш. Овозингиз бундан ҳам очилиб, бундан ҳам шўхроқ рақсга тушаверинг, беҳад хурсандман, деганмиш.

— Вой, Рихси кампир-ей 74 га кирганда тоза довруғ таратибди-ю, ростмикин, эгачи, ё одамлар бичиб-тўқиб гапиришаётганмикин?

— Бир нарсани эшитсангиз охирига етмагунча қўймайдиган одатингиз бор, айланай сингил, юринг, ундан кўра уйига олиб бораман, ўзидан эшита қоламиз.

Нури буви Баҳрихон ая билан йўл-йўлакай суҳбатлашиб, Рихси буви Шарипованикига етиб келишди. Бирпас у ёқ бу ёқдан сўрашишиб бўлгандан кейин Баҳрихон аянинг сабри чидамади.

— Шу ростми, ўзи. Гапиринг, ахир, бунча ўзингизни сипо тутасиз, айланай, Тошкангами, аллақайси райongaми борганмишсиз, министр табриклаганмиш. Ҳаммаёқда шов-шув гап, сиздан садо чиқмайди-я. Биз ҳам қутлагани келдик.

— Вой, нимасига жар соламан, — оҳиста гап бошлади Рихси буви, министр битта мани қўлимни олибдими, 20 таловимизни ҳам табриклади, миннатдорчилик билдирди. Яқинда телевизорга олдириб, бутун мамлакатга кўрсатамиз, деди. Бошлиғимиз Лазокатбону билан анча суҳбатлашиб, маслаҳатлар берди.

— Мана буни ўша ерда олдирдик.

Рихси буви меҳмонларга суратни узатди.

Нури буви чўнтагидан кўзойнагини олиб, суратга астойдил тикилди. Беқасам тўн, атлас кўйлак, қора амиркон ковуш кийиб олган кампирлардан 5—6 нафарининг қўлида доира, қолганлари дурраларини қийшиқроқ танғиб, рақсга тушишяпти.

— Баҳрихон, танидингизми, — мана буниси Хўжакентдан. Ёшликда фермада бирга сигир соғганмиз, манa буниси Ғазалкентнинг ўзидан. Ток тарашга жуда уста. Ҳозир билмадим-у, ўша пайтларда овози қўнғироқдек эди. Қаранг, 60 дан ошган бўлса ҳам, ҳали ёш келинга ўхшайди-я.

Суратда Нури буви танимаганларни Баҳрихон ая айтиб турди. У Ўғилой бувининг 70 дан, Тўхтахон холанинг 60 дан ошганлигини айтиб, «кўриниши ҳали ёш, кўрмайсизми, қулоч ташлашини» дея ҳавас ҳам қилди.

Иккалалари қаҳрамон она Ўғил Ираева, Тўхтахон ая, Халимжон ая, Раҳима бонулар ҳақида гаплашиб кетишди. Онахонлар бир пиёла чой устида суҳбатлашишгач, ўрниларидан турдилар.

— Кўнглингиз хотиржам топдими, — деди кўчада суҳбатни давом эттириб Нури буви Баҳрихонга.

— Бўлмасамчи, мен билдимми, буёғи Ғазалкент, бу ёғи Чирчиқ билди деяверинг, — айланай, — Яхши гапнинг қаноти бор дейдилар, — жавоб берди Баҳрихон ая.

Дарҳақиқат, шу кунларда Бўстонлиқ район маданият уйи қошидаги 20 нафар кекса оналардан иборат «Гулёр» ансамблининг довруғи областимизга ёйилган. Онахонлар яқинда Коммунистик районидаги «Ўзбекистон» колхозида бўлиб ўтган область маданий-оқартув муассасаларининг йиғилишида концерт кўрсатишган ва улар «Гулёр», «Сумбула», «Ёр-ёр», «Тановар» халқ лапарларини айтиб, рақс тушиб бўлишгач, Ўзбекистон ССР маданият министри З. Р. Раҳимбобоева уларни санъатга бўлган бундай меҳрлари билан самимий қутлаган эди.

Хушхабар шунақа тез оммалашади. Ансамбль Ғазалкентга етмасданоқ министр қутлови ҳақидаги гап бутун районга тарқалибди. Уни тарқатгачлар ҳам онахонлар эмиш. Айтишларича яқинда кўпгина кексаларнинг ўзлари ҳам «Гулёр»га келишармиш. Марҳамат, «Гулёр» сизларни кутади, қадрли онажонлар!

Сандвали ҲАСАНОВ.

Суратда: «Гулёр» ансамбли қатнашчиларидан бир группаси.

И. Портнов фотоси.

ЁШ СОЗАНДАЛАРНИНГ IV РЕСПУБЛИКА КОНКУРСИ КУНДАЛИГИДАН

НАВҚИРОН САНЪАТ БАЙРАМИ

Халқ чолғу асбоблари ва баян ижрочилиги бўйича ёш созандаларнинг IV Республика конкурсида иккинчи давра мусобақалари бўлиб ўтди. Бунда 37 нафар йигит ва қизлар созандачилик санъати бобида куч синашди. Улар Тошкент, Қарши, Гулистон, Бекобод, Нукус, Самарқанд, Фарғона, Наманган, Андижон ва Урганч шаҳар ёшларининг истеъдодли вакилларидир. Ўзларининг навқирон санъатлари билан тингловчилар қалбини мафтун этган ижрочилар орасида М. Отахўжаев (прима—рубоб), Б. Абдураҳмонов (чанг), Қ. Назиров (ғижжак), Қ. Қўшчонов (бас-ғижжак), С. Файзиев (баян), Б. Нагметов (най), Р. Каримов (рубоб), Р. Ҳожиева (дутор) ва бошқа созандалар бор.

Учинчи давра мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритган йигирмага яқин мазкур анжуман қатнашчилари 8—9 февраль кунлари пойтахтимиз «Баҳор» концерт залида ижрочилик маҳорати бобида беллашадилар. Бунда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Фарух Содиқов раҳбарлигидаги Т. Жалилов номли Давлат халқ чолғу асбоблари оркестри ҳам қатнашади. Конкурс ижрочилари мазкур оркестр жўрлигида ўз программаларини тингловчилар ҳукмига ҳавола этадилар. Шундан сўнг Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, композитор Сайфи Жалил раислигидаги жюри ҳайъати конкурс ғолибларини аниқлайди.

Р. НЕЪМАТОВ,
М. Ашрафий номли Тошкент Давлат консерваторияси халқ чолғу асбоблари ижрочилиги кафедраси доценти.

СИЗДА ҚАНДАЙ ЯНГИЛИК БОР?

ПОЙТАХТГА «ЗАНГОРИ ОЛОВ»

А. СМИРНОВ,
«Средазнефтегазстрой» тресты бошлиғининг ўринбосари

— Тошкент шаҳрига Қарши чўлидаги Шўртон газ кони «зангори олов» бера бошлади. Трестимиз қурувчилари икки йил давомида бир неча юз километр масофага темир қувур ётқизишга улгурдилар.

Янги магистрал Тошкент саноатини янада улкан одимлар билан тараққий эттиришда катта аҳамиятга эга. Шунингдек, эндиликда тошкентликларнинг минглаб хонадонларини арзон ва қулай ёқилғи билан таъминлаш имконияти яратилди.

СУТ СОҒУВЧИЛАР, СИЗЛАРГА

И. КАРИМОВ,
«Госкомсельхозтехника» Коммунистик район бирлашмаси бошлиғи

— Районимизнинг «Ленинский путь», «Ўзбекистон» колхозлари ва Охунбобоев номли совхозда паст вакуумли соғиш аппаратлари ишга туширилди. Бу янгиликни биринчи бўлиб «Правда» колхози чорвадорлари амалда қўллай бошлаган эдилар. Мутахассисларнинг фикрича янги ускуналар ишга туширилгач, сигирлар елинининг яллиғланиши 72 процентга камаяди. Шунингдек, соғувчилар меҳнати енгиллашиб, маҳсулот сифати ва самарадорлиги ошади. Тез орада янги соғиш аппаратлари «Политотдел» сутчилик комплексида ҳам қўлланилади. Йил охирига бориб, барча хўжаликларимиз шундай аппаратлар билан таъминланадилар. Мутахассисларимиздан Й. Тўйчиев, Р. Ризаев, М. Рустамовлар соғиш ускуналарини ўрнатиш, ишга туширишда алоҳида фаолият кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Реклама ва эълонлар

М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

7, 8 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.30 ДА ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ АРТИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Фарғона область Ленин комсомоли мукофотининг лауреати

Султонали МАННОПОВ

Солистлар: Нуриддин ҲАЙДАРОВ, опа-сингил Флюра ва Дилбар КУРАМШИНАЛАР, Иброҳим ЖЎРАЕВ, Миркарим МИРЗАРАҲИМОВ, Саттор ИСЛОМОВ (оригинал жанр) ва бошқалар.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ.
Музика раҳбари — Қамбарали УСМОНОВ.
ПРОГРАММАДА: ўзбек, тожик, қозоқ, қирғиз халқ қўшиқлари, рақслари, дуэт, лапар ва юморлар.

Программани — Носир АЗИЗОВ олиб боради.
Филармониянинг бадиий раҳбари — Султонали МАННОПОВ.

Балетмейстер — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ёқубжон МАСИХАЕВ.

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА

8 ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.00 ДА

ЭРКИН КУРАШ

АҚШ—СССР

ТЕРМА КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА

ХАЛҚАРО УЧРАШУВ

УЧРАШУВДА ОЛИМПИАДА ЎЙИНЛАРИ, ЖАҲОН ВА ЕВРОПА ЧЕМПИОНЛАРИ ҚАТНАШАДИЛАР:
Дейв ШУЛЬЦ, Ли КЭМП, Крис КЭМБЭЛЛ (АҚШ);
А. ХАДАРЦЕВ, А. ФАДЗАЕВ, М. ХАДАРЦЕВ, А. БЕЛОГЛАЗОВ, Т. ДЗГОЕВ (СССР).
Билетлар «Юбилей» Марказий спорт зали кассаларида сотилади.
Кассалар ҳар куни соат 10 дан 19.00 гача ишлайди.
Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинмоқда.
46-03-12, 46-07-53, 46-07-31, 46-68-77 телефонлари орқали справкалар олиш мумкин.

Тошкент кечки машинасозлик техникуми

ПУЛЛИК ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кундузги, кечки ва сиртқи бўлимга кириш учун 8—10 синф ҳажмида маълумотли ёшлар қабул қилинадилар.

Тўлов ҳақи — 15 сўм.

Қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиш лозим: маълумоти тўғрисида, мактабни 1983 йилда битирганлар учун 286-формали медицина справкаси, 2 дона фотосурат (3x4 см.), ариза, скоросшиватель ёки папка.

ҲУЖЖАТЛАР 20 ФЕВРАЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Қуйидаги адресга мурожаат этилсин: Тошкент шаҳри, Сельмаш кўчаси, 6-уй, қабул комиссияси, секретарь К. В. Григорьевага соат 9 дан 18.00 гача, ҳар куни, якшанбадан ташқари;

Техникумнинг Тошкент трактор заводи, «Узбексельмаш»даги филиаллари қабул комиссиясига, филиаллар секретарларига, шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни соат 16 дан 19.00 гача.

ОЛМАЛИҚ ШАҲРИДАГИ 41-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1984—1985 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

сувоқчи-безакчи-плиткачи, қўл пайванди бўйича электр пайвандловчи, қурилиш дурадгори, ёритиш ва кучли тармоқлар ва электр ускуналари бўйича электромонтёрлар, дурадгор; кранларни бошқариш бўйича кран машинистлари, автомобиль ремонти бўйича слесарь. Ўқиш муддати — 3 йил; арматурачи-пайвандловчи, сувоқчи-бўёқчи, ғишт терувчи—монтажчи, автоматик контроль ва бошқариш приборлари ва аппаратлари бўйича слесарь-монтажчи. Ўқиш муддати — 2 йил; қўл пайванди электр пайвандловчиси, кран машинисти. Ўқиш муддати — бир йил, бир ярим йил.

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Ўқувчилар бепул овқат, формали кийим-бош, ётоқхона билан таъминланадилар.

Бир йил муддатда таълим олувчи ўқувчиларга стипендия тўланади. Улар шунингдек, ишлаб чиқариш практикасида ишланган маблағнинг 50 процентини мукофот тариқасида оладилар.

Битирувчиларга ўрта маълумот олгани ва мутахассислиги бўйича малака разряди берилиши ҳақида диплом топширилади.

Билим юрти битирувчилари фақат яхши ва аъло баҳолар олган тақдирда, билим юртини тугатгач олий ўқув юртларига кириб ўқиш ҳуқуқига эга бўладилар.

«АЛМАЛИКСВИНЕЦСТРОЙ» ВА «АЛМАЛИКГРАДОСТРОЙ» ТРЕСТЛАРИ ОБЪЕКТЛАРИДА МУТАХАССИСЛИГИ БЎЙИЧА ИШ ГАРАНТИЯЛАНАДИ.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, маълумоти тўғрисида гувоҳнома (асл нусхаси), турар жойидан справка, медицина справкаси (286-форма), 4 дона фотосурат (3x4 см. ҳажмда).
Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент область, Олмалиқ шаҳри, Свердлов кўчаси, 3-уй (1, 2, 3, 6, 9, 11 автобуслар; 1, 4 троллейбусларнинг «Комсомол» бекати). Телефонлар: 5-25-86, 5-28-78.

ЮБИЛЯРЛАРНИ ҚУТЛАЙМИЗ

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ МЕҲРИХОН АБДУЛЛАЕВА

Халқимизнинг севимли хонандаси Меҳри Абдуллаеванинг номи санъат ихлосмандларига кўп йиллардан бери таниш. У ўзининг «Тановар», «Йўл бўлсин», «Азим дарё» каби халқ қўшиқ ва лапарлари, бир қатор музикали драмаларда яратган ажойиб қаҳрамонлари билан томошабинлар меҳрини қозониб, халқимизнинг машҳур ҳофиз ва созандалари сафида ўз санъати билан Катта Фарғона канали қурилишидек улкан халқ иншоотларида меҳнаткашларни руҳлантирган, бунёдкорликка даъват этган санъаткордир.

Ўзбекистон ССР Театр жамиятининг Актёрлар уйида Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Меҳри Абдуллаева таваллудининг 70 йиллигига бағишланган кеча бўлиб ўтди. Кечани республика Театр жамияти правлениеси президиуми раисининг биринчи ўринбосари Р. М. Қориев бошқариб борди. Кечада сўзга чиққан СССР халқ артистлари С. Эшонтўраева, Тамарахоним, Ўзбекистон ССР халқ артисти Г. Раҳимова ва бошқалар Меҳри Абдуллаеванинг ҳаёти ва ижодига тўхталиб, санъаткорни қутлуғ ёши билан табрикладилар, унга ўзларининг энг эзгу истакларини билдирдилар.

ТАНИҚЛИ ДРАМАТУРГ ШОАСҚАР ТАМКИН

Драматург Тамкин (Шоасқар Шоқосимов) ўзининг область ва республика театрлари томонидан саҳналаштирилган «Аълочи» (1936 йил), «Қуёш юртида» (1954), «Опа-сингиллар қиссаси» (1956), «Тўй» (1958), «Ватанда» (1960), «Яйлов тонги» (1972), «Туркман қизи» (1975) каби саҳна асарлари билан театр санъати мухлисларининг меҳр-муҳаббатини қозонди. Ўтган йили эса ижодкорнинг «Йигит сўзидан...» номли янги асари Ўзбек Давлат «Ёш гвардия» драма театри томонидан томошабинларга тақдим этилди.

Куни кеча Муқимий номли музикали драма ва комедия театрида республикамизнинг адабий жамоатчилиги Тамкин туғилган куннинг 70 йиллигини муносиб нишонлади. Адабий кечада сўзга чиққан таниқли ёзувчи ва санъаткорлар Тамкиннинг ўзбек совет драматургиясига қўшган ҳиссасига тўхталдилар, юбилярга қалб сўзларини изҳор этдилар. Кеча сўнгида спектакллардан парчалар намойиш қилинди.

Р. ҒАНИЕВ.

КИТОБЛАР КЎРГАЗМАСИ

● Район марказий кутубхонасида «Фан ва дин» деб номланган китоблар виставкаси ташкил этилди. Бу кўргазмага атеистлар учун қизиқарли китоблар, брошюралар қўйилган. Улар орасида «В. И. Ленин атеизм, дин ва черков ҳақида», «Ватиканнинг қора гвардиячилари», «Дин ҳақида суҳбат» сериясидаги китоблар бор.

Шунингдек, китобхонлар «Тинчлик — ҳамманинг мақсади» сериясидаги китоблар билан ҳам қизиқиб танишмоқдалар.

А. БОБОНАЗАРОВ.
Бекобод райони.

ВОҚЕАЛАР ХАБАРЛАР ХРОНИКА

ЯНГИ ЭКСПОЗИЦИЯ

Ангрен ўлкашунослик музейида янги ландшафт экспозицияси очилди. Ундан Ангрен тоғларида учрайдиган ҳайвонлар, қушлар, ўсимликлар дунёсининг кўплаб намуналари ўрин олган. Экспозицияни ташкил этишда турли корхоналарнинг ишчилари, студентлар ва мактаб ўқувчилари актив иштирок этдилар. Безак ишларини эса рассом А. Кочергин маҳорат билан бажарди.

Г. АФАНАСЬЕВ.

СТУДЕНТЛИККА ҚАБУЛ

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг маданият саройида кечки ва сиртқи бўлимларнинг биринчи курсига студентлар қабул қилишга бағишланган тантанали кеча бўлиб ўтди. Кечада университет ректори, академик С. Ҳ. Сирожиддинов сўзга чиқиб, ёш йигит-қизларни қувончли кун билан табриклади.

Кечада биринчи курс талабаларидан бир группасига студентлик билетлари топширилди. Кеча иштирокчилари доҳий В. И. Ленин ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйишди.

А. БОБОБЕКОВ.

«ВАТАН» ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Аҳолига кино хизматини яхшилаш мақсадида Чиноз шаҳридаги «Ватан» кинотеатрининг қўшимча кичик зали ишга туширилди. 100 ўринли янги залда ҳар куни 1—5 марта бадиий фильм намойиш қилинаётир.

У. АБДУМАЛИКОВА.

ЁШ ЖАНГЧИЛАР УНИВЕРСИТЕТИ

Коммунистик район ҳарбий комиссариати қошида «Бўлғуси жангчилар университети» ташкил этилди. Яқинда бу ерда ўтказилган чақирилувчилар куни унинг йиллик планига кирган дастлабки тадбирлардан бири бўлди.

Бу кунда Совет Армияси сафига отланаётган ёшлар Улуғ Ватан уруши ветеранлари, меҳнат новаторлари билан учрашдилар.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Янгибозор посёлка Советининг раиси С. Қосимхўжаев бўлғуси солдатларга ўз хотираларидан ҳикоя қилиб берди.

А. ХЎЖАМОВ.

ОБЛАСТИМИЗДА ОММАВИЙ МУДОФАА ОЙЛИГИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ҚИЗҒИН БЕЛЛАШУВ

Тошкентда радиограммаларни қабул қилиш ва узатиш бўйича область биринчилиги қизғин вазиятда ўтди. Мусобақада республика спорт-техника мактаби аъзолари ғолиб деб топилдилар. Акмал Икромов райони ДОСААФчилари иккинчи, Ленин райони спорт-техника мактаби командаси эса учинчи ўринни олди.

КАРТИНГЧИЛАР МУСОБАҚАСИ

«Роҳат» спорт комплексида картинг бўйича область биринчилиги якунланди. Уч кун давом этган қизғин мусобақаларда пойтахтимизнинг Ҳамза райони спорт-техника клуби аъзолари биринчи ўринни эгалладилар. Бу ютуққа В. Ким, П. Нестеров, А. Мартьянов каби маҳоратли картингчилар муносиб ҳисса қўшишди.

Иккинчи ўринни область болалар ва ўсмирлар спорт-техника мактаби, учинчи ўринни эса Чиноз қурилиш материаллари комбинати спортчилари қўлга киритишди.

МОТОПОЙГАЧИЛАРГА ОЛҚИШЛАР

Бекобод шаҳрида бўлиб ўтган мотокросс бўйича область биринчилигида Чирчиқ район спорт-техника клуби аъзолари ғалабага эришдилар. С. Гушин, С. Кондрашов сингари чирчиқлик мотоцикл пойгаси усталарининг маҳорати ҳамманинг олқишига сазовор бўлди. Ҳурмат шоҳсупасининг иккинчи поғонасини Чирчиқ автомобиль ҳайдовчилари мактаби, учинчи поғонасини эса область болалар ва ўсмирлар спорт-техника мактаби командаси эгаллади.

А. ЖАЛИЛОВ.

Редактор **Н. НАСИМОВ.**

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40 — М. Мусоргскийнинг «Борис Годунов» операси. 12.45 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.15 — Орган куйларидан концерт. 16.45 — «Моҳир қўллар». 17.15 — «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 17.45 — «Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади». 18.15 — «Инсон — замин соҳиби». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Қувноқ нотачалар». 19.40 — «Сайловлар олдидан». 19.55 — Концерт. 20.25 — Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 21.30 — «Время». 22.00 — 00.05 — XIV қишки Олимпиада ўйинларида. Хоккей. Танаффус пайтида (23.20) — «Дунё воқеалари».

МТ-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.55 — Илмий-оммабоп фильм. 12.10—12.40 «Шахмат мактаби». 14.30 — «Ўқитувчи». Телеочерк. 15.10— Архитектура. 15.40 — «Қишлоқ янгиликлари». 16.40—16.45 — Янгиликлар. 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Концерт. 19.35 — Ҳужжатли фильм. 19.45—20.30 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 20.50 — Х. К. Люнбю. Неаполь балетидан дивертисмент. 21.30 — «Время». 22.00 —23.35 — «Пэпо». Бадиий фильм.

ЎзТВ-I. 11.00 — «Ахборот». 11.20—11.30 — Телефильм. 12.00 — «Чилангар Кова». Бадиий фильм. 13.35 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.35 — «Қизиқарли учрашувлар». 19.05 — «Миллионлар ленинча университети». 19.30—«Ахборот». 19.45— Концерт. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт (давоми). 21.30 — «Время». 22.00 — Ойбек. «Навоий». Кўп серияли видеофильм, 7-серия. 23.30 — Янгиликлар.

ЎзТВ-II. 9.00—16.45 — МТ-II. 18.10—18.40 — Телефильм. 19.20 — Ота-оналар уйи. Телефильм. 19.55 — Янгиликлар. 20.15 — «Энг чиройли кемалар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия. 21.30—МТ-II.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ / "Ташкентская правда" / Орган Ташкентского обкома Коммунистической партии Узбекистана и областного Совета народных депутатов

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь—334808, 325353, секретариат — 325750, БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 325778, саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749, қишлоқ хўжалиги — 325647, пропаганда; совет қурилиши — 325645, фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553, адабиёт ва санъат — 325767, ахборот, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048, 325354. Фотомухбир — 325894.

Р. 07066. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. Б. 1537. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12